

MRK - Mākusi- Nda'nda Nouveau Testament

Mākusi

Māk

Mākusi

Ἰκxì Mèpwək Mākusi

Ἰκxì mèpwək

Mākusi

Na' ηwà'à lə

Ntò'zè ηwà'nyè nə Ἰκxì Mèpwək Yesò Kxistò yè i Mākusi na' ηwà'à lə

Ye nji nə ηwà'nyè Ἰκxì Mèpwək zə ηkwə, zhə Mākusi mbi mi və ncyə pè nce ndà'ηgɔ mbi ε kwà' mvyê ηwà'nyè pu ηwà'à tək kə swə lə. Pu kà' ηwà'a zi yimbô kə mbâ' pè nce lə. Ə mbi ε tà' Ἰκxì Mèpwək mè pu na' ntò'zè ηwà'a ye lə mbi pè kxetè wup kà' pi pè Yundà lə. Pu kə nju' zi mbâ' pu ghòp mbâ' Yesò nə ηkxə lə ntək nə i mbɔ. Yɔ ηwà'nyè lə zè ntò'zè lə pu Yesò ncə fà'. Ncwè pu ncyà' ηwà'nyè Mākusi mə nè ηge lə, nju' ηgɔ Yesò mbe Shi mə fà' mə pè pi wup mə njɔηgyɔ'. Kè nda' pwo ncip zhi mbi ndu i lə mbɔ, zhi ndɔηgi' mbi zi ε mə pu pwɔηkxifà' zi. Ncwè pu miizè mbyə ncyà' ηwà'nyè Mākusi lə, pu zè nju' mbâ' fɔ pə suzhì Ghomà lə, ηgə Yesò yè i Nazaghèt « mbe kwà' Ἰwɔ Shi ».

Wɔ na' ηwà'à Ἰκxì Mèpwək Mākusi ?

Kwà' Mākusi mə na' ηwà'a yɔ ηwà'nyè lə, ntò'zè nə ηgù' 55 nə ηkəp nə ηgù' 65. Zhi kə na' mbi zi cècii pè pwɔηkxifà' Yesò ncùp pyə mə ghap mbɔ, ndà'ηgɔ zhi na' ncàà Ἰgààntəp Polò cwè zhi na' ηgè ntsyè' nə mbii ncip ncwi'zè Nwè Fè Shi lə. Pɔ̀̀nti ηgòp ηgɔ Mākusi na' ηge zhwə Pethò tə nju' mbyɔ'yop zwə yè i zhi ηgop ntip zhi ηwà'nyè lə.

Zhi na' ηwà'à mbi wɔ ? Nwè kɔ zhi na' ηwà'à ?

Mākusi ηwà'à mbyə nè ηgop mbi ndzək pɔ̀̀nti lə wak ηgə Shi shi fà' zhwə zhi na' mbhə lə mbi pup, ntɔ̀̀zə mè nə Yesò Kxistò. Ncyə mè mbâ'a pu mə shi ncwi'zè yɔ Ἰκxì Mèpwək lə ntək ndzək ηgwək à wak.

Ə kwà' kɔ pu ηwà'à tək Ἰκxì Mèpwək Mākusi?

Ŋwà'nyè ŋkxì mèpwək Mākusi nda'zè mbi pèpì ŋgō Yesò mē Ŋwə Shi mē zhi phi mbyə pi mbâ' miintì nəktswə lə, mbe nē mē nju'nyə Shi. Ə zhwə yè i ghè zhi zè tək nē pə mbii ŋkà'à ŋwà'nyè mē ŋgòp nwè a mē nē mbâ' Yesò na' mē ndə lə ŋgì' Shi nē ŋgòp nwè lə. Zhi ŋgòp nwè ncək sà nē mbâ' Yesò njàkghà mbyə'yop wò lə, mbe mē nda'zè e mbâ' zhi mē ŋgòp nwè pu pòntì wup mē fəzə mē zè' zhèzhè lə.

Mba' Mākusi nē nēzə ŋwà'nyè zi lə

Yə mbâ' Mākusi nē nēzə ŋwà'nyə zi lə mbe :

Ntə'zè ŋwà'nyè Mākusi 1 : 1-13

Fà' Yesò Ŋgàlilyà 1 : 14-7 : 23

Yesò mē ncùuzə pòntì tək pə tswəswək 7 : 24-10 : 52

Fà' Yesò Yeghusalèm ghə mbâ' zhi njəŋgyə' tē pfi lə 11 : 1-16 : 8

Ntsə'nwè 16 : 9-20

1

Zhwə Yòhanè ŋgā he ŋkxūnshè na' ghè lə

(Mət 3.1-6, 11-12; Luk 3.1-6, 15-18)

¹ Yə tə'zè Ŋkxì Mèpwək nē Yesò Kxistò Ŋwə Shi mbē: ² Mba' pu ŋwà'à ntip ŋwà'nyè Ŋgàà ŋgòpghòpshi Esayà lə,

Yu' li! Mək shi cā ncūŋkxì zε mbii ghù

Zhi shi nēzə yù mēzhè mbi ghù.

³ Tà' njə ŋgwi zə' sopzhwə kə sa' nə i lə mbə ntwo ŋgək mə ghòp ŋgō: *“Pi nēzə mēzhè Cyəpə, pì loo kə ye tsi ndəkndək!”*

⁴ Yòhanè ŋgàà he ŋkūnshè ntəp ŋgwi zə' zhwə kə sak ni lə mbə mē ncwi'zə mē pòntì ŋgō: « Pi pakzə mē zhyè, ŋkxūnshè kə Shi ləzə nwè kəpwək myə.» ⁵ Mba'alo ndzək ŋgwək Yudè lə wak ghə pə ncə Yèghusalèm mē hə' njə e, mbhi nwè kəpwək mup zhi mē he ŋkxūnshè mbi pup ntip nshè Zhùnden. ⁶ Yòhanè na' mbi mē zhi ma' ndzə nē i mē pu lə a nək nòp pu ncyə ŋgō shàmo lə nē ntəp ghə ŋkènde zùk i mē pu lə a ŋgèp nə ntap; zhi na' ŋkwe lə mbətō mbe mē ndzi ŋwə' ŋkwəkŋgwi. ⁷ Yòhanè na' mē ncwi'zə ŋgō: «Miintì njip mē mē hə' mbi ntək ncyè a, mē kà ŋkù'nyè zε mbyə pā ni ε shi ncyə' ŋkxè ntap mi. ⁸ Mō he ŋkxūnshè mbi pì pu nshè; nda'ŋgō zhi shi ε ŋkxūnshè mbi pì pu Zhwōnyè Ndōlō.»

Ŋkxũnshè Yesò

(Màt 3.13-17; Luk 3.21-22)

⁹Ye na' mbi mbâ'a nɔ zɔ lyɛ'ndzi, Yesò mɛ fɛ lɔ tswɛswɔk Nazàghet sǎ ŋgwɔk Ŋgàlilya hɔ' nshè Zhùnden Yòhanè hɛ ŋkxũnshè mbi i. ¹⁰Yesò là zɛ nɛ ntɛp nshè nɔ kàamɛnɛp yè i mɛ gha', Zhwɔnyè Ndɔlɔ Shi fi' nɛ i mba' mbɔk sɛk fɛtap lɔ. ¹¹Njè mi fɛ mɛ kàamɛnɛp ŋgɔp ŋgɔ: « Ghù mbi ɛ Ŋwɔ a yè i mɛ ŋkwɔk tè' lɔ, mɛ lɔ a nɛya'zè nɛwɔ' ɔ.»

Satà mɛ ndɛkzɛ Yesò ŋgwi zè' zhwɛ kɛ sa' ni lɔ mbɔ

(Màt 4.1-11; Luk 4.1-13)

¹²Mɛ cwè o cwè o, Zhwɔnyè Ndɔlɔ nɛɛzɛ Yesò nɛ ŋge mɛ ŋgwi zè' zhwɛ kɛ sa' ni lɔ mbɔ. ¹³Zhi na' nɛ zè' e ndyɛ' ŋamŋkwè, Satà mɛ ndɛkzɛ e. Zhi na' mbi zè' e pù pè nɔp ŋgwi, pè aŋghè Shi mɛ fà' mbi i.

Yesò mɛ nɛu Ŋkxi Mɛpwɔk Ŋgàlilya

(Màt 4.12-17; Luk 4.14-15)

¹⁴Pu na' nɛ ntɛ mak Yòhanè cak, Yesò pè Ŋgàlilya. Zhi na' nɛ nɛu Ŋkxi Mɛpwɔk Shi mɛ ŋgɔp ŋgɔ: ¹⁵«Ntsip ŋkù', mɛ Nwɔ Fɔ Shi pi mi mɛzɛ nɛ pi: pì pì' ntip zyɛ njɛ ntswɛ zyɛ nɛ Ŋkxi Mɛpwɔk.»

Yesò nɛyɛ pè mà'lup pè ŋkwè

(Màt 4.18-22; Luk 5.1-3, 10-11)

¹⁶Mba' zhi na' mɛ ntɔ mbɛk nshè Ŋgàlilya lɔ, nɔ Simɔŋ pu fɛ è Adheyà, ghup mɛ mak tètɔp nshè nɛkɔlɔ ghup na' mbi ɛ pè mà'lup. ¹⁷Yesò ghɔp mbi pup ŋgɔ: «Pi ntap njip mɛ kɛ mɛ lɔ vyɛ nɔ ghɛ ghàa mà'lup mbyɛ nɛ ndɔ pɔnti nɛ hɔ' mbi Cyèpɔ.» ¹⁸Ghup zè nɛk zhup tètɔp ma' zè' e ntap njip Yesò. ¹⁹Zhi na' mɛ nɛɛzɛ nɛ ŋwà mbii nɛwizɛ Zhàkɛ ghɛ fɛ è Yòhanè, pɔw Zebedè, ntip zhup kɛnyu' ghup mɛ nɛzɛ zhup tètɔp. ²⁰Mɛ cwè o cwè o, zhi nɛyɛ ghup. Ghup nyɛ tɛ zhup Zèbedè pu ghàafà' pup ntip kɛnyu', ntap njip Yesò.

Yesò mɛ sa' kap zi ndyɛ nɛa'zɛ Shi pè Yuda Kàpɛnahɔm

(Luk 4.31-37)

²¹Yesò pu pɔw'ŋkxi fà' pi na' nɛu tswɛswɔk Kàpɛnahɔm. Lyɛ'zhè pè Yuda nɛ ŋwà, Yesò nɛu ndyɛ nɛa'zɛ Shi pè yuda nɛuuzè pɔnti. ²²Nwɔ na' mɛ nɛyɛ pɔnti ntè' nɛ zhi nɛ

ncuuzə nəkəlɔ̄ zhi na' mə ncuuzə lə pu à ŋgi' Shi, la' zhi mə ghə a mbâ' pè zhə kò Mosè lə. ²³ Ntip zhup ndyə cà'zə Shi, tà' mbaghà na' mbi zə' e mè tà' zhwōnyə kəpwòk ntip ni i, zhi ntək mbyə ntək pu ntəntak ŋgō: ²⁴ «Wě Yesò yə i Nazaghèt! Kò yə i ghù mə ncək mə pò? Ghù hò' yù à mbyə sàk wə ki? Mò zhə mì yə i ghù zhi lə: Ghù mbè mi Ndōlè yə i Shi ntəp a.» ²⁵ Mba'alə, Yesò nə ncyəzə e ghòp mbi i ŋgō: « Lòk shwə o, ntəp ntip ni mbaghà yə.» ²⁶ Zhwō kəpwòk cà'zə mbaghà mbǒ pu ntənta', nə ntəp nə i ntwə myə ŋgòk. ²⁷ Nwè na' ncyə ghup a wak tè' tè ghup mē ndzisə ncəncǐ pup ŋgō: «Yə kə zì shwə? Yə ta' ncuuzə swə mbe, mbi loo ŋgi' Shi! Mbakghà mbô mə ncyəzə mbe pò zhwō kəpwòk ghup mə yu'nyə e!» ²⁸ Ncwə o cwə o, mbâ' zə zwə nwè na' ntəzə mbâ'a lə pònti ncə' mə ŋgop nwè a mə nə Yesò ndzək zə' a wak ntip saŋgwòk Ŋgàlilyà.

Yesò yàkghà myənsə Simòŋ

(Mət 8.14-15; Luk 4.38-39)

²⁹ Zhi na' zə nə ntəp ndyə nca'zəshi pò Yuda, ghup pu a Zhàkə ghə Yòhanè pupzə ŋge ndyə Simòŋ pu Àndheyà. ³⁰ Ye na' nə pi mbâ'à myənsə Simòŋ pi mə zhi nòkshi, səkzəni mē ma'nyə e; pu zə ghòp mbi Yesò ŋgə zhi mə ŋgwo. ³¹ Zhi na' fə' ni i nè hò' mbək e ncip mbhu mi nè ŋa'a zhi shi: səkzəni zə ntəp nə i tè zhi zə ntə' mbyə fà' mbi pup.

Yesò yàkghà ntsi ntsi wò

(Mət 4.24; 8.16-17; Luk 4.40-41)

³² Mbwəndzi na' ŋwà, mə nèp ya pwe, pu mē ndə ndzək pò ghààwò lə wak nə hò' mbi i pu pònti ghup na' ghè zhwō kəpwòk lə. ³³ Tsweswòk lə wak na' nci'zə zhwəndyə e. ³⁴ Zhi yàkghà pò ghààwò tə njop yə i mbe kə zi ka wò lə na' mə ma'nyə ghup lə mbe njək mbyə'yop zhwō kəpwòk; zhi lə nyə sòp zhwō kəpwòk zhi ghòp nwə, nəkəlɔ̄ ghup na' zhə mì zhi ye ē.

Yesò lù Kàpənahəm

(Mət 4.23; Luk 4.42-44)

³⁵ Ncwəndzi, zə' zhè mə si'nyə, Yesò ntəp ŋge zi mə ncì ŋgwi; zə' ē, zhi mə ncà'zəshi. ³⁶ Simòŋ pu su pi ntap pye mbyə ncək e, ³⁷ ghup yə e ŋgop ŋgō: «Ndzək pònti lə wak mə ncək o.» ³⁸ Zhi pà'à mbi pup ŋgō: «Pepi ye mə ŋwò'ò zə', ntək pò la' ze ŋgyò'ò shè lə, kə mbè zə' e lə, kə mō ncwi'zə Ŋkxi Məpwək; nəkəlɔ̄ ə zhwə mō ntəp ndyə ni lə.» ³⁹ Zhi na' zhizə ntək saŋgwòk Ŋgàlilyà lə wak, ncwi'zə Ŋkxi Məpwək ntək ndyə ncà'zəshi pò Yuda

zə' e, mbe mə njɔk pə zhwɔ̀ɔ̀nyə kəpwɔ̀k.

Yesò yàkghà ta' ñgàkghà kà'pàp

(Màt 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ Tà' mbaghà mə kà'pap nà i na' ñge mbi i Yesò, nɔk nà ñkxə mi ndezə e, mə ghòp mbi i ñgɔ: «Cyèpɔ̀, ghù ñkwɔ̀k, mə ghù ñghə kə mə ñjàkghà!» ⁴¹ Ndzɔ̀k mì ñku i, Yesò sàa mbhu mi ñjè nà i ghòp ñgɔ: «Mə a ñkwɔ̀k, yàkghà!» ⁴² Mə cwə o cwə o, kà'pàp zə ntəp nà i tə zhi yàkghà. ⁴³ Yesò zə nà pà'à zhi ñjip fək ntɔ̀'ɔ̀ mi, ⁴⁴ ñgop mbi i ñgɔ: «Pop mbyə ghòp sòpzhwə mə miintì! Ndà'ñgɔ ye nda'zə ni ghù mbi pò nòkghòpwɔ̀', mbe nà hè yù zhwə yɔ̀ yì kò Mosè mə ndzisè lè mbyə nà nda'zə ghup ñgɔ ghù yàkghà.»

⁴⁵ Mbàkghà yɔ̀ na' ñge zi ndà'ñgɔ mbi'zə mbi ndzɔ̀k pòntì lè wak zhwə yè i ntɔ̀zə nà i lɔ. Ncyəzə mə mbà'a Yesò lè mbe ghə zi mbyə là'zə ni i tɔ̀k sòp tswəswɔ̀k; zhi na' tsye ni i nà pòntì, mə ncə zi nde mə zə' yì miintì kà' mə ncə nà i lɔ. Ndà'ñgɔ pòntì mē fəzə zhəzhə hɔ' ncək e .

2

Yesò yàkghà tà' mbaghà mə pà ni i pfi

(Màt 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Ye na' mbe nà ghè pwo lyé'ndzi, Yesò pè Kapənahòm; pòntì yu' ñgɔ zhi ndyə. ² Pòntì zə mbəpɔ̀zə zə' e ñga'mbhu tə ñjəncyə lə pi tə nà ñwà mə ntùzhəndyə. Yesò ncwì'zə Ghòp Shi mbi pup. ³ Nce pòntì ñwà pu à tà' mì mə tà' pà ni i pfi, mə pò kwə ña' e. ⁴ Mba' pòntì na' ñjop tə' ghup lə mə njɔ məzhə mbyə lə e ñwě mbí Yesò lɔ, ghup ncwɔ̀' tswəpà'à nà zə' Yesò na' mbi ni lɔ, fi'i miintì yɔ̀ yè i pà ni i na' mbi mi pfi lɔ ncə mbí zhi ndəp mbòp yè i ghùp na' nə ñke e lɔ. ⁵ Yesò yɔ̀ zhùp phitswə, ñgòp mbi mì yì pà ni i pfi lɔ ñgɔ: «ŋwɔ̀ à, mə a làəzə nwɔ̀ kəpwɔ̀k mu.» ⁶ Nce pò zhə kò Mosè na' mbi mə ghup ncəzə shi zə' e mə ñkwakzə ntswə pup ñgɔ: ⁷ «Nwɔ̀ kɔ̀ mbaghà yò mə ñgòp nwɔ̀ mbà'a? Zhi i ncəzə mbà'a Shi. Wɔ̀ yè i ghè mbyə làəzə nwɔ̀ kəpwɔ̀k mi mbyə kə nda' Shi ndu i lə mbɔ?» ⁸ Yesò zə zhə nà zhənwə e ñgɔ ghup na' mə ñkwakzə ntswə pup mbà'a ghòp mbi pup ñgɔ: «Nwɔ̀ kò pì mə ghə mə ñkwakzə ntip ntswə zhyə mbà'a? ⁹ Kɔ̀ yè i pwenyə mə pì ncyə ñwɔ̀'ɔ̀? Mbyə ghòp mə mì yì pà ni i pfi lɔ ñgɔ: « Mò làəzə nwɔ̀ kəpwɔ̀k mu », nta

mbâ'a mbyəghòp ηgō: « Lù shi mbhûzə yù mbòp^a nji i?» ¹⁰ Mbe nɔ ghè, ə pì zhè ηkwa' məpwək ηgō ŋwɔ Mi ghè ntənta' ndəp shi cà'a mbyə nɔ ndəəzə pɔ nwò kəpwək pònti...», zhi ghòp mbi yɔ mì yè i tà' pà ni i na' pfi lɔ ηgō: ¹¹ «Mò mə ghòp mbu ηgō ghù lùshi ndɔ yù mbòp ηge la' o. » ¹² Yɔ mbaghà zè ndushi ndɔ zhì mbòp ntəp mbii ndzək pònti lɔ wak, tɛ nwò ncyə ghup. Ghup nə he ghâpzə mə Shi mə ηgòp ηgō: «Pò kà' fə njo sòpzhwə mè i xəzə yè i mbɔ!»

Yesò ncyə Levì mbe ndɔ pò ghè nwè kəpwək məpwək

(Mət 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ Yesò mbe mbe mbək zimbə nshè. Pònti lè wak mə hɔ' mbək e t, zhi mē ncuuzə ghup. ¹⁴ Zhi nə ncyə , njo Levì, səp Alfè, mə zhi cə shi zə' pu mbe ndi'ntswè ni lɔ. Yesò ghòp mbi i ηgō: « Ntap nji p mɔ.» Zhi ndù shi ntap nji p i. ¹⁵ Ye na' nə ghəpzə, zhi pə mi ncəshi ndyə Levì mə ndzə cək, pò ηkxù ndi'ntswè pu pò ghè nwè kəpwək tɛ njop pi mə ghup ncəzə shi pu Yesò ghə pwəηkxifà' pi nəkəlɔ ghup na' njop yì ghup na' mə ndzənyè e lɔ. ¹⁶ Ndà'ηgō, pò zhə kò' Mosè yè i ghup mə Fəghisyà lə yɔ mbâ' Yesò mə ndzə cək pu pò ghè nwè kəpwək ghə pò ηkxù ndi'ntswè lɔ ηgòp mbi pwəηkxifà' pi ηgō: « Kɔ li? Zhi mə ηkwe mbe nyu pu pò ηkxù ndi'ntswè ghə pò ghè nwè kəpwək ɔ? » ¹⁷ Mba'alɔ, Yesò yè i na' nju' lɔ, lè ghòp ηgòp mbi ghup ηgō: « Kə mbè pònti yè i ghup ntsə nti à mɔ ncə' mì yè i ntswezə wò a mbɔ, ndà'ηgɔ pò ηgà'à wò mə shi ncək e. Kə na' hɔ' zɛ à mbyəncyə pò nənì mbɔ, ndà'ηgɔ mbyəncyə pò ghè nwè kəpwək kə ghup kxəbə mè zhùp.»

Yesò mə ηgop nwò nə mbyəncə nji

(Mət 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸ Pò pwəηkxi Yòhanè ghə pò Fəghisyà na' mə ncə nji. Ghup hɔ' ηgòp mə Yesò ηgō:«Nwò kɔ pwəηkxi Yòhanè pu pwəηkxi pò Fəghisyà mə ncə nji, pu pwəηkxi lə mə ncə nji?» ¹⁹ Yesò ghòp mbi pup ηgō: «Pè Sū miintì yè i mə nakndyə lɔ ghè mbyəncə nji cwè yè i ghup pu a miintì yè i mə nakndyə lɔ mə mbi lɔ? Ncwè yì miintì yì mə nakndyə lɔ shi lɔ, mbyə ghup lə ncə nji. ²⁰ Ndà'ηgō pò lyə'ndzi mə hɔ' yì pu shi ntsyè miintì yì mə nakndyə lɔ cəncì pup lɔ. Ə mbâ'a lɔ tə ghup shi ncə nji nə zɔ lyə'ndzi à. ²¹ Yesò mbè sək ηwɔ'ɔ ncwək kə pàazə ntù mbi pup ηgō:«Mbyə sòp mi lə lɔ ndzə swə nə ηkwa'zə vyè ndzə. Miintì ghè mbâ'a mə ndzə swə pu ηkù'ù ni lɔ shi fək vyè ndzə kə ye mbe nə xɛ

---

^a2.9 Zhwə pu nə ηke pò ghàawò lɔ.

ḡga'mvu. ²² Sòpmì kə nə'ə nù' swə ntip vyə ntu' mbō. Mìintì ghə mbā'a mə nù' swə shi nci ntu' kə nu' ncwì, kə pu phu pə ntu' mbe mbhu nù'; ndà'ḡḡə yə i pwòk mbyə nə'ə nù' swə ntip ntu' swə».

ገጋጋ ጠì ጠə ጠbè fጋ lyé'zhə

(Màt 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Ye na' mbi tà' lyé'zhə pə Yuda, Yəsò pu à pwəḡkxifà' pi mē ncyəzhə ḡḡwi ḡḡəfi yə i pū cyə ḡḡō ble lə, pwəḡkxifà' pi nə ncyə mə nceezə pə ncwə' ḡḡəfi. ²⁴ Pə Fəḡhisya' tə' mbyəḡhòp mbi Yesò ḡḡō: «Lə̀kzə zhwə ghup mə ghə lyé'zhə ḡḡ! Kə kà' phi ye.» ²⁵ Yesò pəzə mbi ghup ḡḡō : «Pi ka' fə shya' zyə ntək ḡwà'nyə Shi zhwə yə yə i Fə Ndevid na' ghə lyé'ndzi nwə na' ncyə e, ḡḡḡku'u mə ḡḡà' e, zhi pu zi pə lə, ²⁶ Mba' nə zhì cwə ntendyə nòkḡhə pwə' Àbiyatā, Fə Ndevid na' ncu ndyə Shi ndə ntā məke yə i pu he mbi Shi ε, ḡḡkwe mbè he zhi pə pi, mbe mbā' kə mbhi ε ndək ḡḡō pə nòkḡhə pwə' ndu pup pi mə ḡḡkwe ye lə.» ²⁷ Mba'alə, Yesò ḡhòp mbi ghup ḡḡō : « Pu na' ghə lyé'zhə lə mbi mìintì nòktswə. Pu kə na' nè mìintì nòktswə lə mbi lyé'zhə mbə, ²⁸ ncyəzə mə mbā'a, ገጋጋ ጠì pi ε mbe fጋ lyé'zhə.»

3

Yesò yàkḡhà mìintì lyé'zhə

(Màt 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Yesò na' mbè ncu ntip tà' ndyə nca'zəshi pə Yuda. Tà' mbaghà pi zə' e mə tà' pə phu i zhip. ² Ghup mə ndəkzə Yesò kwa' məpwək, yə tə mbyə zhi shi yàkḡhà yə mì lyé'zhə a, mba'alə ə nə nci nwə ntswə e. ³ Yesò ḡhòp mbi ntəmbaghà mbō ḡḡō: «Lùshi! Hə' ncəcì.» ⁴ Zhi ndzisə mbi pup ḡḡō : «Yə pəpì kə mbhi ḡḡō pu ghə nwə məpwək lyé'zhə tə nwə kəpwək ስ? Mbyəzə mìintì kə mbyəḡḡwə ê.» Nda'a ghup lakzə ? ⁵ Yesò lə nə mi nə ca' ghup pu a yàkḡhantswə, nwə mə ncyə e mbā' tip zup sጋ lə, ḡḡòp mbi yə ntəmbaghà ḡḡō: « Sā phu u.» Zhi sàà, phu i zə yàkḡgha. ⁶ Ntsip pə Fəḡhisya' na' ntəp lə, zə nci'zə pu pòntì Fə Heghodə mbyə nə ncək mēzhə nə zhwə Yesò.

Pə̀k pòntì mə ndzənyə Yesò

(Màt 4.25; 12.15-16; Luk 6.17-19)

⁷ Yesò na' ntsyē ni ì pu pwəḡkxifà' pi mbək zibənsəhə. Pə̀k pòntì ghup na' mə ndzənyə

e lo mə fə a Ɔgàlilyà . Nce mə fə Ɔgwòk Yude, ⁸ tswəswòk Yesghusalèm, nə zhi pà Indumè, mbè mə nji' shə Zhùndèn. Nce pònti mbe mə fə zhup mə tswəswòk Tighə ghə Sindòn ncwìzə ghup mbyə yə Yesò ndu fə Ɔgwò ghup yu' ndòk zhwə a wak zhi mə nə fà' lo. ⁹ Zhi ghòp mbi pwòƆkxifà' pi Ɔgwò ghup nɛzə tà' kènyu' tə ye ncə' mə ndà' mbyəye nəkòlò zhi na' mə mbwə Ɔgwò mbyə pònti shí zhi shi. ¹⁰ Nəkòlò zhi na' Ɔjà'à pònti tə ghup yop, mbe wólò, tə mbè zhyě wò mə na' mə ma'nyə e lò, cə' mə shí zə' ncək a mə mbyəkwə e. ¹¹ Ncwə zhwònyə kəpwòk na' mə njə e lo, nək nə Ɔkxə mi, mə ntweƆgò' Ɔgwò: «Ghù mbe Ɔwə Shi.» ¹² Ndà'Ɔgwò, zhi neezə tswəphù i zhwə pup kwà' məpwək Ɔgwò ghup mbà' ghə tə kə pu zhə mi zhi ye ε.

Yesò ncwə' ghàantəp pi ncùp pyə mə ghap

(Mət 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Yesò là Ɔkwə' ndəp ƆkwòƆgwi mbe ncyə pò zhi Ɔkwòk lo. Ghup hò' mbi i. ¹⁴ Zhi mbe nji cəcii pup ncwə' pò ncùp pyə mə ghap kə ghup pu a pup pupzə mbi, kə zhi mbe mə ncaa ghup kə ghup ncwi'zə ghòp Shi, ¹⁵ mbe he Ɔgi' mə pup mbyə nə njək zhwònyə kəpwòk. ¹⁶ Zhi na' ncwə' pò ncùp pyə mə ghap: Pethò, ê nzi zhi na' he mbi SimòƆ lo, ¹⁷ Zhakə Ɔwə Zebedè ghə Yòhanè yi mbi è fe Zhakə lo. Zhi ncyə ghup Ɔgwò pwə MboàneƆgèz, ye mə nda'zə Ɔgwò pwə xàkmbòk, ¹⁸ Andheyà, Filipè, Mbatelemi, Mətyo, Tomasi, Zhakə Ɔwə Alfè, Ntadè ghə SimòƆ yə i ndyòk nə zhi ntswə Ɔgwò' lo, ¹⁹ ghə Yuda Ɔskàghyətə, miinti yə i ncə fi Yesò lo.

Yesò mə mbà'a ghòp nə nwə pu nci tswə e lo

(Mət 12.24-32; Luk 11.15-23; 12.10)

²⁰ Yesò na' mbè la', pòk pònti hò' nci'zə mbək e tə zhi pu pwòƆkxifà' pi lə ghə zhə mbyə Ɔkwe zhwə. ²¹ Pònti zhi tundyə na' nju' mbà'a hə' mbyəghùp i. Nəkòlò ghup na' mə Ɔgop Ɔgwò: «Tswə e kà' mə ntsi.» ²² Ndà'Ɔgwò pò zhə kò Mosè yə i ghup na' fi' fə Yèghusalèm lə mə Ɔgòp Ɔgwò: « Mbezembul ntip ni i. Zhi mbè mə ndə lo Ɔgi' Fò zhwònyə kəpwòk nə njək zhwònyə kəpwòk.» ²³ Yesò ncyə ghup ndə ghòp kə pàazə Ɔgop mbi pup Ɔgwò: «Mbyə ye ntwə'zə mə Ɔgə kə tə Satà yòk Satà? ²⁴ Mbyə sùpnyə ncu ntip tà' Ɔgwòk, mə yimbò Ɔgwò' kə shi sàkzə mbə? ²⁵ Mbyə sùpnyə ncu ntip tà' ntundyə, mə yì mbò tundyə kə shi sàkzə mbə? ²⁶ Ye pi mə Satà mə sùpnyə pu zhi tswəƆkwòkni, mə mbi ε xènyə ni i, mə mbyə zhi lə mbe ghə sòpzhwə, mə zhə nwə mi. ²⁷ Ndà'Ɔgwò mbyə sòpmi lə ncu ndyə mi yì ntəntak nə i lo xo zwə zi, kə pi mi ye ntap mbì Ɔkwi yə mi ε kwà' məpwək. Ə Mbe

¹⁰ Ncwè Yesò na' ntəp cècii pònti lɔ, pò ghup na' mbi mbək e lɔ pu à pwəŋkxifà' pi ncùp pyə mə ghap mē ndzisè e zhwə yè i ŋghə tə zhi mē ndɔ a mə ghòp kə pààzè nə ŋgop nwè mbi pònti lɔ. ¹¹ Zhi pà' à ŋgɔ: «Mè nə pì lɔ, Shi ghè kə pì zhə zhwə yè i limbə mə ndəkzə Nwɔ Fɔ zi lɔ, ndà'ŋgɔ mə nə mvè'è pè lə, ndzək zwə à wak shi mə ŋwà mbi pup a pu à ghòp kə pààzè.

¹² Tè kə ghup mə ndəkzə kə ghup lə yɔ sòpzhwə

Kə ghup mə nju' ndà'ŋgɔ kə ghup lə zhə sòpzhwə nə i

Mbwɔ ŋgɔ ghup pə tip zup kə Shi ləə nwè kəpwək mup.»

¹³ Zhi mbè ŋgop mə pup ŋgɔ: «Pì kà' mə nju' zyə zɔ ghòp kə pààzè! Pì mē shi ntɔzə a mə mbà'lye tə yu' ndzək ghòp kə pààzè a wak?»

Yesò mə mbaazə ghòp kə pààzè nə ncùzwə

(Mət 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹⁴ «"Ghàa ncùzwə" ncù lɔ Ghòp Shi. ¹⁵ Yɔ pò ghup mbi "mbək mēzhè" zè' pu ncù Ghòp Shi nə i lɔ mbe: cwè ghup nju' Ghòp Shi lɔ, Satà zè hɔ' ntsyē zɔ ghòp pu ncù nə pup lɔ.

¹⁶ Mə mbà'a, yɔ pò ghup nju' Ghòp Shi "ntəkghə nəkghè" lɔ mbe: pɔ pò a, cwè ghup nju' ghòp Shi lɔ, zə ndè a ncyə'zè nə mbhi; ¹⁷ ndà'ŋgɔ ghup nju' mbà'a zə lə ncəkŋgək ntip tip zup. Ghup mbhi Shi nə nce cwè; nda'a mēzhwə ŋgīnyè nə ncu ghup, kə pu nə sēnyə ghup nə Ghòp Shi lɔ, ghup phu zhup phintswə. ¹⁸ Pò nə zwə yè i nə'əzə "ntip nye njwək" lɔ mbi ɛ pò yə i ghup nju' ghòp Shi, ¹⁹ ndà'ŋgɔ pə ŋkwəkzə yop, pè xù' ndèp shi nca'a ghə pè nce ghɔ'zè, ze mə ncu ntip tip zup ncèzə ghòp Shi mbyəŋkxə tə zhip ntop. ²⁰ Yɔ pò ghup nju' ghòp Shi "nt'ò' nca'a məpwək" lɔ mbe: pɔ pò à nju' ghòp Shi ze ncūnyə ghup tə ghup hɛ pè ncwɔ' ze, tà' è hɛ nə "ŋap nte, yì ŋwò'ò hɛ nə ŋap ntō, ŋwò'ò tà' è hɛ nə ŋkxə".»

Ghòp kə pààzè ntù nə lapmbù

(Mət 5.15; 10.26; Luk 8.16-18; 11.33; 6.38)

²¹ Yesò ŋgop mbi pup ŋgɔ: «Pù mbi mbe'e ndɔ lapmbù nə hɔ' nci mə ntip lŋga kə kəshindyə? La' pu nci lapmbù a ndèp ŋkwò' lap? ²² Nəkəlɔ sòp càp yè i pu kə shi nda' nju' ye ncècì ŋgwək lə kà' pi, sòp zhwə yì pu libè tə ŋkà' lə mə shi ncə ncyə' nə i pu yə ye lə kà' pi. ²³ Ntək pi tswə mì mbyə nə nju', zhi yu'!» ²⁴ Yesò mbe ŋgop ŋgɔ: «Pì popzə nə zhwə pì mə nju' lɔ. Ə fy' yè i pì nə fy' mbi pònti lɔ tə pu shi nə fy' vyə lɔ, tə mbe mà'zè.» ²⁵ Nəkəlɔ miintì zhi ghè lɔ, pu shi ŋkxù'ù zhi, ə miintì zhi kà' ghə sòpzhwə lɔ, ə

mbè mæzhwè zhi ghè lo kə pu ŋkxū mbi i.»

Ghòp kə pààzè nə njwi zwə yî sa' ndu i l5

²⁶ Yesò mbe ghòp ŋgō: «Nwɔ Fò Shi ncə a mbâ' tà' mbaghà yi ncù zhwi zwə shi lo. ²⁷ Tè zhi zi tē zhi kà' zi lo ō, tē ye mæ ntsu' kè monci lo ō, njwi zwə mbō sa' mbe ŋkxǎ kè zhi zhə mbâ' ye nè ntôzə lo. ²⁸ Mə ndu i, ca'a ŋghə zwə sa', zwə mbô mæ xǎzə nyènyè, ndu ni hɛ ncwɔ', nə mîizə ncwɔ' hɛ nē sàk tē ndoo ncwɔ'. ²⁹ Sàk ncǎ tē ŋkxǎ, pu ye zhwə nə ncè nə i, nəkɔlɔ cwè mbyǎlò zwə ŋkù'.»

Ghòp kə pààzè nə mbàk ntsə məkə

(Mət 13.31-32; Luk 13.18-19)

³⁰ Yesò mbè ŋgop ŋgō: «Pɛpɛ shi lə fyɔ' Nwɔ Fò Shi nə kɔ, zhyě ghòp kə pààzè ŋkù'nyè ndzòk mbyə pɛpɛ nè nda'zə ndzòk Nwɔ Fò Shi lə? ³¹ Ə mbâ' tà' mbàk tsə məkə lo: cwè pù ncù ye shi lo ye pi mē ye kyɔ ncyə ndzòk nē zwə lə wak yè i pi ntip ndzi lo; ³² ndà'ŋgɔ cwè pu ncù ye lo, ye ŋkxǎ ncyə ndzòk tsə lə wak ŋgwi, mbe nə hɛ mbhu mi ye ghu' tē pè sək hɔ' mæ mbâ' pè ŋkò zhup nə cəcək mbhu me.»

Yesò lə ghòp kə pààzè ncúzə pònti

(Mət 13.34-35)

³³ Yesò na' mæ ndò ntsintsi ghòp kə pààzè ntù mbâ' zè mbǎ lə ŋgop ghòp Shi mbi pup, mbâ' ghup na' mbi mæ ghup ŋkù'nyè mbyəyu' lo. ³⁴ Zhi kə na' fə ŋgop nwè mbi pup kə lo a ghòp kə pààzè ntù mbɔ, ndà'ŋgɔ hɔ' mē nə pwoŋkxifà' zi lo, zhi na' mbenjip mbààzə ndzòk zhwə a wak mbi pup.

Fəfe yu'nyə mbi Yesò

(Mət 8.18, 23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Ye na' mbi ndyɛ' mbô mæ mbwendzi ŋkù', Yesò ghòp mbi pup ŋgō: «Pɛpɛ ya'a ŋge nə yìŋwò'ò nji nshə.» ³⁶ Ghup ntəp cəcii pònti, ŋkè Yesò ntòk kənyu' zhi na' mbi ntòk nə i lo, mbe nce kənyu' ze na' mbi shi lo ntap njip i. ³⁷ Nə yɔ, ŋwò'ò myə fəfè zə ndushi. Fənshe ncə' mæ mi'i zi lo ntòk kənyu' tē nshə mæ ndoo ntip. ³⁸ Yesò pi mē zhi nòkshi njip ndɔ zhwə nè ntip tswə e mæ ndzi. Pwòŋkxi fà' pi hɔ' nə zhìbè zhi ŋgop mbi i ŋgō: «Ŋgàà ncùuzə, lə ye kà' mæ hembòk o ŋgō pè pfizə lə wak ā?» ³⁹ Yesò wènyè nə lɔ zə ncyòzə fəfè mbe ŋgop mbi zibənshe ŋgō: «Lakzə! Zhyɔ' shwə o» Fəfè zè ŋgəp, zə' lak ŋgō ncuwù. ⁴⁰ Yesò ghòp mbi pup ŋgō: «Kɔ mē ŋghə pì pwo mbâ'a? Pì zhə kə wak ŋghə phintswə ə?»

⁴¹ Tip zup wenyè tɛ ghup mɛ ɲgop ncɛcìi pup ɲgɔ: «Zhi mɛ kwà' wɔ, tɛ mbè pè fɛfè pu à nshè mɛ ɲju'nyè e?»

5

Yesò yàkghà tà' mbaghà mè zhwònyè kèpwòk ncù nɛ i

(Màt 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Yesò pu a pɔwɲkxifà' pi na' mbàknshè tɛ ncu ntip ɲgwòk pu cyɛ ɲgɔ ɲgeghazà yè i mɛ ɲwò'ò ɲji' nshè Gàlilyà lɛ. ² Ncwè zhi na' mɛ fi' ntò'ò kènyu' lɔ, tà' mbaghà mɛ tà' zhwònyè kèpwòk ncu nɛ i zè mɛ hò' mbii zhi, mɛ ntɔp fɛ lɔ mɛ ntswɛfi. ³ Zhi na' ncɛ zi lɛ ncìi pè ntswɛfi, mè sòpmi kà' ɲkù' mbyɛ ɲkwì zhi mbe pu ntì'. ⁴ Nɛkɔlɔ pu na' fɛ ma' ɲkɛntyɔ' ɲkwè e mbe ndɔ ntì' ɲkwì mbhu mi, mbe ntɛɛ pa'a lɔ zhi mɛ ncè ntì' mbe mbyɔ'zɛ ɲkɛntyɔ', tɛ sòpmi lè mbe mbi mi ghè ɲgi' mbyɛ nɛ ncip i. ⁵ Tsu' mbâ' monci' lɔ, zhi na' mbi ntò'ò pè ntswɛfi pu ndɔp ɲkwòkɲgwi mɛ ntwèɲgò' mbe mɛ xɛzɛ ni i pu nòkghè ndzɔ' ntsip ɛ wap. ⁶ Zhi na' ntsi ntè zɛ' sɛsyè ɲjɔ Yesò, ɲkxinji hɔ' nci ntɛntu' mi mbii zhi. ⁷ Ntwòɲgwòk ntɛɛ ntsɛ ɲgɔ: «Yesò, ghù ɲwɔ Shi yè i ntɛɛ ntsɛ kààmənɛp lɛ, ɛ kɔ ghù ɲkxu mɛ mɔ? Mɛ lɛzɛ o nɛ zɛ Shi, mbâ' maknyè a.» ⁸ Zhi na' mɛ ɲgop mbâ'a nɛkɔlɔ Yesò na' mɛ ɲgop mbi i ɲgɔ: «Zhwònyè kèpwòk! Ntɔp nɛ mbaghà yò?» ⁹ Yesò na' ndzisɛ mbaghà mbô ɲgɔ: «Zɛ zu mbi ɛ wò? » Zhi pa'a mbi i ɲgɔ: «Zɛ zɛ mbe Njopyop nɛkɔlɔ pò yop». ¹⁰ Pè zhwònyè mbô na' ndèzɛ Yesò ncɔ' sà ɲgɔ zhi mbâ' ntsyɛ ghup ntip ɲgwòk. ¹¹ Ghup na' nɛ ghòp mbâ'a, pòk ɲgənòp pi ndɔp kwòkɲgwi mɛ ncɛk zhwè mbyèɲkwe. ¹² Zɔ zhwònyè kèpwòk lɛzɛ Yesò ɲgɔ: «Ncà wɔ ntòk pòk ɲgənòp kɛ pò ncùuzɛ nɛ ghup. ¹³ Zhi phi mɛ pup. Pɔ zhwònyè kèpwòk na' ntɔp zɛ nɛ mbaghà mbô ncùuzɛ nɛ ɲgənòp, tɛ pɔ pòk ɲgənòp fi' ɲkwòkɲgwi zɛ nja'a ɲkxàkyòk nwo'zɛ shè lɛ wak, ghup na' mbi ɲgwakghà ncak pyɛ, ghup nwo'zɛ ntip zibənsɛ lè wak. ¹⁴ Ncwè ndzòk pò yè i ghup na' mɛ ndzè ɲgənòp lɔ na' ɲjɔ zhwè yè i na' ntɔzɛ lɛ, ɲkxi mbe tswəsɔk pu à la'la' sòkzè zhwè yè i ghup yɔ lɛ. Pònti hɔ' yɔ zhwè yi ntɔzɛ lɛ. ¹⁵ Pònti na' mbe nɔzɛ ɲge mbyè yɔ zhwè yè i na' mɛ ntɔzɛ lɛ, nɛ ɲwà mbək Yesò ncwizɛ mbaghà mbô yè i zhwònyè kèpwòk na' ntɔp nɛ i lɔ mɛ zhi ncèshi, ndzɛ pi nɛ i, mɛ zhənɔwè e pɛp zɛ, zhi yè i zhwònyè kèpwòk na' mbi nɛ i tɛ ntsɛ tà' lɛ. Mba'alɔ ghup pwo ncɛ' tɛ'. ¹⁶ Pònti yè i ghup na' ɲjɔ zhwè yè i na' ntɔzɛ lè wak lɔ, na' mɛ sòk ghup mbâ' Yesò lè nɛ ndzɔ mbaghà zhwònyè kèpwòk na' mbi nɛ i lɛ, ghè zhwè yè i na' ntɔzɛ nɛ pɛ ɲgənòp lɛ. ¹⁷ Ghup zè ntɔ' mbyèlèzɛ Yesò ɲgɔ zhi ntɔp ntip zhùp sàɲgwòk. ¹⁸ Ncwè

shi na' mə ɲkwɔ' ntip kənyu' lɔ, miintɪ zhwɔɔnyɛ kəpwɔk na' ntəp nə i lɔ mə ndɛɛzə e ɲgɔ zhi shi ye pu zhi. ¹⁹ Yesò lə phi mbi i ndà'ɲgɔ ɲgop mbi i ɲgɔ: «Pè la' ò sɔk mbi pù pò ndzɔk zwə à wak yè ì Cyèpò Shi ncopndzək mu ɲghə mbi ghù lɔ.» ²⁰ Yɔ mbaghà lə yè ntip sanɲwɔk Ntswəswɔk Ghap mbi'zə ndzɔk zwə à wak yè ì Yesò na' ɲghə mbi i lɔ. Nwə ncyə ndzɔk pòntɪ à wak.

Yesò yàkghà tà' məzhwi mbe zhibə ɲgwò Yaghùs nə vi

(Mət 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Ncwə Yesò na' ndò kənyu' nja'a nshè nji nə yìɲwɔ'ɔ nji' lɔ, pɔk pòntɪ hò' ntsu'zə mbək e. Zhi na' mbi ɲkyɔk nshè. ²² Tà' fò ndyə ncà'zəshi pò Yuda na' ɲwèè zə' e, pu mə ncyə e ɲgɔ Yaghùs: zhi nə yɔ Yesò ndzə mə mvì nê ɲkxə mi ²³ mbe mə ndɛɛzə e cə' sà ɲgɔ: «Iɲgwò à mə pfi a pfi; hò' nje mbhu mu nə i kə zhi ghə zò mbe mbi tsə ntɪ.» ²⁴ Zhi pu Yesò na' mbupzə ɲge; pɔk pòntɪ ntap ɲjip i tɛ mə shii zhi. ²⁵ Tà' məzhwi mə zhi mə ɲjɔɲgyɔ', mə nshəmbak mə ntəp nə i fə ɲgù' ncùp pyə mə ghap kə tsi, ²⁶ mə zhi yɔɲgyɔ' tɛ' mbhu pə ntswèèzə wò, ship ndzɔk zì zwə à wak zhi na' ɲghè lə ndà'ɲgɔ zhi lə yakgha; wò mə ɲge zi ε mə mbii, ²⁷ Yɔ məzhwi lɔ na' nju' zhwə pu na' mə ɲgop nə Yesò lɔ. Zhi ntəp mə ɲjip i cəcii pòntɪ ɲkwa ndzə è. ²⁸ Zhi na' mə ɲgop mə ntswə e ɲgɔ: «Mò ɲkwa mbè ndà' ndzə è, mə mò ɲjakghà.» ²⁹ Mə shi zə'e nshəmbak yà' mbyəntəp nə i tɛ zhi mə nju' nə ni ì ɲgɔ zhi yàkghà. ³⁰ Mə cwə o cwə o, Yesò zə nju' ɲgɔ tà' ɲgi' ntəp nə i. Zhi zə fàk ni ì cəcii pòntɪ ɲgɔp ɲgɔ: «Wɔ mə ɲkwa ndzə à?» ³¹ Pwɔɲkxifà' pi zisə e ɲgɔ: «Ghù ɲjɔ mbâ' pòntɪ shi mə ghup yop tɛ mə shiinyə o lə mə zisə ɲgɔ: "Wò mə ɲkwà a lɔ?"» ³² Ndà'ɲgɔ zhi lɔ'zə mbək e mə ncək miintɪ yè zhi ɲkwə e lɔ. ³³ Mba'alɔ, pwô ncu nə məzhwi mbô, zhi mə sək, nəkɔlɔ zhi na' zhə zhwə yè i ntôzə lɔ. Zhi yè nək nə ɲkxə Yesò sɔk nə nɛ à wak nə nwə mbô. ³⁴ Ndà'ɲgɔ zhi ghòp mbi i ɲgɔ: «Iɲgwò à, yù phintswə zò o; lə xúzə ɲge, kə wò yì nə ghù lɔ yakghà.»

³⁵ Shwə Yesò na' kə ncip shi tɛ nce pòntɪ fə mə ndyə Yaghùs, fò ntendyə ncà'zəshi pò Yuda, hò' ghòp mbi i ɲgɔ: « Iɲgwò ò yakghà kpfi. Mba' mbe ma'nyə Iɲgàà ncùuzə.»

³⁶ Ndà'ɲgɔ Yesò na' kə zə ghòp mbô, ɲgòp mbi fò ntendyə ncà'zəshi pò Yuda ɲgɔ: «Mba' mbo sòpzhwə, ghə mə ndà' yù phintswə.» ³⁷ Zhi lə nə mbhi ɲgɔ sòpmi ndzyè'è tap ɲjip e, tɛ ndà' Pethò, Zhakə ghə Yòhanè, fe Zhakə. ³⁸ Ghup ɲwà ndyə fò ntendyə ncà'zəshi pò Yundà. Yesò yɔ mbâ' pòntɪ mə mbu' ni zhùp, mə ncwə, mə ntwoɲgɔk tɛ tsə lɔ. ³⁹ Zhi ncù ndyə ɲgop mbi pup ɲgɔ: «Kò mə ɲghè pì mə mbu' ni zhyè mə ncwə mbâ'a? Iɲwo kà' kpfi, zhi mə ndzi ε zi. ⁴⁰ Ghup ghù i zup. Ndà'ɲgɔ zhi ncàà ndzɔk pòntɪ lɔ wak ndzə tɛ

ncə' mə nda' pu à te ηwo ηghə me è, ηghə pòntì ghup na' mə ncaa zhi lo. Ghup pupzə ncu ndyə zə' ηwo na' mbi ni la, ⁴¹ zhi ncip mbhu ηwo ηgop mbi i ηgō:«Tàlita kùm», ye mə nda'zə ηgō: «Mə ηgop mbi ghù, ηwo ηgwò, zhibè e!» ⁴² ηwo ηgwò zə zhibə tē ntə' mbyəzhìzè. Zhi na' mbi mə zhi ghè ηgù' ncùp pyə mə ghap. Ghup yə mbâ'a ye cyə ghup tē'. ⁴³ Yesò nə nci ηkimbə nə ntək mup ηgō mì mbâ' zhə zhwə yè i ntəzə lo, mbe ηgop mbi pup ηgō ghup he zhwə mə ηwo ηgwò kə zhi kwe.

6

Pòntì kə mbyəphi Yesò Nazàghèt

(Mət 13.54-58; Luk 4.16; 22; 24)

¹ Yesò na' ndù zə' zhi na' mbi nə i la ηgē. Zhi na' mbè zə' zhi ηkxə nə i la, pè pwəηkxifà' pi tap njīp i. ² Lye'zhè pò Yundà na' ηwà, zhi mə ncùzə Ghòp Shi ntip zhùp ndyə nca'zəshi. Nwə na' ncyə pòntì ghup na' mə nju' ghòp zi lo tē' tē mbyə'yop cəcii pup mə ηgop ηgō:«Zhi ndò yimbô fə a mə hə? Ə kə zika zhənwə pu he mbi i mbâ'a tē zhi mâ ηghə mbè pè shwishwi nwə yò? ³ Kə mbe ηwə ncwèèpà'à mbe mbə? ηwo Məlye mbe mə fe Zhakə pu à Yozès, pu à Zhwidè ηghə Simòη mbə? Fe pi pè pòzhwi kə mbe zhwə pəpì she è mbə?» Mbe ye mə na' ηghè ghup la mə mbhi zhwə zhi na' mə ηgop lo. ⁴ Yesò na' mə ηgop mbi pup ηgō: «Pu ηgwà mbè zhye ηgàà ηgòpghòpshi lo mə ntip zhi ηgwək zè' zhi ηkxə nə i lə mbe ηghə ntip zhi ndyə.» ⁵ Ndà'ηgō zhi na' kə kù' mbyəghè sòp shwishwi nwə mbii pup; tē ndà' mbyə mə nje mbhu mi nə nce ghàkghà wò mə ghup kə' yop, ghup mə nju' məpwək. ⁶ Nwə mə ncyə e nə mbâ' ghup kə' ghè phintswə la.

Yesò təp pwəηkxifà' pi ncùp pyə mə ghap

(Mət 9.35; 10.1, 5-14; Luk 9.1-6)

Zhi na' mə zhiizə nə pè la' me na' mə mbə'mbə' zə' e la mə ncùzə Ghòp Shi. ⁷ Zhi ncyə ghàantəp ncùp pyə mə ghap nə ntəp ghup pə pyə pə pyə he ηgi' mbi pup nə pè zhwòndnyè kəpwək. ⁸ Zhi na' ηgòp mbi pup ηgō ghup mbâ' ndə sòpzhwə tə nē ntap mēzhè nē mbi ndà' mbək: ηgə ghup kə shi ndə taa məke mbə, ghup lə lo pyè, kəpè kə shi mə pyè pup pə, ⁹ ndà'ηgō mə nə ntap lo, pì lə pa'ηkxəηkxə, «Kə pì mbâ' nə ndə ndzə zə pyə.» ¹⁰ Zhi na' mbè ηgop mbi pup ηgō:«Ye pi ηgō pì ηwà nə zə' ncu ntip tà' ndyə, pì cə a mə zə' e tē nda' ntəp zə' e. ¹¹ Pì nə ηwà nə zə' pu nyə kə lə vyə məpwək, pu lə yu' ghòp zyə, pì nə ntəp zə' e ncə'zə mvaba nə ηkxə myə: ye ncə pi mbâ'a lə tà' zì mə

pup.»¹² Ghup na' ngè ncu ncwi'zə mbi pònti ngō ghup pə' ntip zup. ¹³ Ghup na' njòk zhwònyə kəpwòk ncək sà, xō ηwe Zhwònyə Ndōlō nə pə ghàawò ghup mə njàkghà.

Fò Eghondè yu' pu ghòp nwè nə Yesò

(Màt 14.1-2; Luk 9.7-9)

¹⁴ Fò Eghondè na' nju' pu ghòp nwè nə Yesò, nəkòlō pu na' mə ηgop nwè nə i pə məpwək ndzòk zə' à wak. Pu na' mə ηgop ngō: «Yòhanè mi he ηkxunshè zhìbè nə vi; ə zhwə yè i ηghè tə zhi mə ηghè ηgi' nè ηghə shwìshwì nwè lə.»¹⁵ Nce pò na' mə ηgop ngō: «Ə mbe Elyà ηgàà ηgòp ghòpshi.» Nce pò mbe mə ηgop ngō: «Ə mbe tà' ηgàà ηgòpghòpshi mi xəzə tà' ηgàà ηgòpghòpshi yə pəpì yè i na' mbi shi mbii lə.»¹⁶ Fò Eghondè na' nju' zə ghòp mbà'a ηgop ngō: «Kwà' Yòhanè mò ghè pu shə tswə e lə, ə zhi mə zhìbè nə vi mbà'a.»

Fò Eghodè mà' Yòhanè mi he ηkxunshè cak

(Màt 14.3-12; Luk 3.19-20)

¹⁷ Ye na' nə pi mbà'a mə Fò Eghodè ghè pu ghòp Yòhanè ndə nti ηkwi i ndyə cak, nə tswə Eghodyadè. Eghodyadè mbō na' mbi mbà'a njwi Filipè, fe Fò Eghodè mə zhi ηkè.
¹⁸ Nəkòlō Yòhanè na' ηgop mbi Fò Eghodè ngō: «Kò kà' phi mbi ghù ηgə ghù lə njwi fe ò.»
¹⁹ ηkxu'u nə i, mbe pə Eghodyadè mə mbò Yòhanè tə mə ncək mēzhè mbyə nè zhwə e tə la' zhi mə njə,²⁰ nəkòlō Fò Eghode lə mbwə Yòhanè, mbà' zhi na' mə zhə ngō Yòhanè mbi ε mi ndəkndək mbe mbi mi ndōlō lə, zhi ghè pu mə ndəkzə e. Ncwè zhi na' nju' ghòp zi lə nwè mə cyè e; ndà'ηgə zhi mē ηkwòk mbyəyu' zhwə Yòhanè lə ghòp lə.
²¹ Ndà'ηgō Eghodyadè na' ncə tə lyə'ndzi məpwək hò' mbi i, Fò Eghodè mə ncyə'zə nə ηgù'ndzi swə zi, mə zhi nak cək ncyə pə ηkəp pə, pə fì pə suzhì ηghə pə ηkap ghup ηgàlilyà lə.
²² ηwò Eghodyadè yə hò' nəkzhwə ye pwòk Fò Eghodè pu pò ηghì pi. Fò Eghodè ghòp mbi yə ηwə ηgwò ngō: «Ndzisə a zhwə ghù mə ncək lə kə mò he mbi ghù.»
²³ Zhi na' ηkòfè mbi i ηgō: «Mbe kòlō ghù shi ndzisə a lə, mò shi he mbi ghù, tə ye pi mə ηgə mò ghe ηgwòk a zhə pyə he ηwò'ò pà mbi ghù lə.»
²⁴ Zhi na' ntəp ndyə ηge ηgop mbi mə è ηgō: «Ə kə mò shi ndzisə?» Zhi pèəzè mbi i ηgō: «Zizə tswə Yòhanè mi he ηkxunshè.»
²⁵ Zhi zè ηkxinji mbe mbək Fò Eghodè ηgop mbi i ηgō: «Mò mə ncək ηgō ghù he mbi mò, kwà' ndé, tək paakak, tswə Yòhanè mi he ηkxunshè.»
²⁶ Shè e zə fi', ndà'ηgə mbà' zhi he ghòp zi lə; mbe ηghə nə tswə pə ηghì ghup shi lə, zhi lə mbe ηkwòk mbyəghak.
²⁷ Fò zə ncaa zhi suzhì ηgō zhi ye ndə tswə Yòhanè nə hò'. Yə suzhì ε yè cak

njwə Yòhanè nja' tswə e, ²⁸ ndō tswə e nè ho' tək paakak, zhi he mbi ηwo ηgwò, ηwo ηgwò nè ηge he mbi me è. ²⁹ Ncwə ghup na' nju' mbâ'a lo, pò pwəηkxifà' Yòhanè h' ηa' pfə e nè ηge nəkghə tək fi.

Yesò ncip pò nca' t̄ ηkwəkηgwi

(Mət 14.13-21; Luk 9.10-17; Yoh 6.1-15)

³⁰ Ghântəp pən̄jip nci'zə mbək Yesò mə sək e ndzək zwə ghup fà' lo pu ndzək zhwə ghup ncùùzə lo. ³¹ Zhi ghòp mbi pup ηgō: «Mə nə pi lə, pi ntəp cəcii pònti ηge zək pònti kə ni lə mbə na' xūzə ni zhyə.» Nəkəlō pònti na' mbi zək e mə ghup gha'mbhu mə h' mə ηge, ghup pi mə ghup ηkà n̄jə mbe zhə mbyə ηkwe zhwə. ³² Ghup lə kənyu' ηge mə ηjip zək sòpmi kə shi pi ni lo mbə. ³³ Pònti na' n̄jə mbâ' ghup mə ηge lo, zə zhə zək ghup mə ηge mə ni lo. Mba'a lo ghup ntəpzə tswəswək zhəzhə, ndə mə ηkxəndi ηge ntə ηkep zək e ntə ghup ηwă. ³⁴ Yesò nə fi' ntək kənyu' ncwizə pòη pònti zə' e. Ndzək mup na' ηku i nəkəlō ghup fə mbi zək e lo mbâ' pò n̄ji'ndzwə kə ndzəzhùp shi lo, zhi ntək mbyə ncùùzə zwə njopyop mbi pup. ³⁵ Ntəp ni, mbâ' ndzi' na' mə ηge lo, pwəηkxifà' zi h' mbək e ηgop mbi i ηgō: «Zək yə ncwakgha, ndzi' mə ηge. ³⁶ Pà'à pònti ghup pə la' n̄jəηjə ηghə tək pə ntè ze mbək zək yə lo ncək zə' nju zhwə kwe.» ³⁷ Ndà'ηgō zhi ghòp mə pup ηgō: «Ŋkwà' p̄i he zhwə ηkwe mə pup.» Ghântəp Yesò pa'à mbi i ηgō: «Lə ye mə ncək ηgō pò ye nju taa məke zhə kəpè ηkxə pyə nə h' kə ghup ηkwe?» ³⁸ Zhi ghòp mbi pup ηgō: «Ntā məke mə p̄i ndzək pa'lyə? Pi ye ndəkzə!» Ghup na' ndəkzə ηgop mbi i ηgō: «Ye nt̄, ghə mbenshə ndək pyə.» ³⁹ Zhi ghòp mbi pup ηgō ghup ghə kə pònti ncəzə ntsu'ntsu' ndəp nyənyə x̄. ⁴⁰ Ghup na' ncəzə mə ηka'hà, nce ηka'hà pi ηkxə, nce ηka'hà pi ηapnt̄. ⁴¹ Yesò ηkxu yə taa məke ηkwək nt̄ ghə mbenshə ndək pyə, mbə'ə ni mi kāmənəp nə'ə mbənyə ni mbyə'zə he mbi pwəηkxifà' zi ηgə ghup ghəzə mbi pònti. Yesò na' ghəzə mbe mbenshə ndək pyə yə i na' mbi shi lo mbi ndzək pònti lə wak ⁴² Ghup na' ηkwe zhwə lə wak ntə njwī. ⁴³ Pu mbe ηwe mbyə' me shi ye lô ηkəηkak ncùp pyə mə ghəp, pu pə mbyə' mbenshə. ⁴⁴ Pònti ghup na' ηkwe taa məke lo na' mbi mbaghà pò ncək nt̄.

Yesò zhii ndəp nshə

(Mət 14.22-33; Yoh 6.16-21)

⁴⁵ Kə ghəpzə, Yesò ncəzə pò pwəηkxifà' pi ηgə ghup ηkwə' ntək kənyu' ntap mbi i zhi ye nə ηwə'ò n̄jinshə Mbesadà, nə ntsip zhi cə' ghə ə pònti peeə ntək la' mup l̄. ⁴⁶ Zhi

mízè pu ghup mbâ'a nge ndèp ñkwəkñgwi mbyə nca'zè Shi. ⁴⁷ Mbwendzi ñkù', ñkènyu' zhè mə ncèncí lèpyè shə, ntə nda' zhi ndu í mə ncək ndèp nca'a. ⁴⁸ Zhi na' njo mbâ' ghup ndèp nshè mîndək pu ñkènyu' mə fèfè mə nci'zə ghup nə mbe mə ñjip lə. Mbi mbâ'a mə ndzi nde mə nə'əshi, Yesò mə zhí ndèp nshè mə nge mə zək ghup ni lə, ntè mə shi ya'a ghup. ⁴⁹ Ghup na' njo zhi mə zhí ndèp nshè mbâ'a ghup mə ñkwa'zə zhup lə nge ə mbe ghàkha mì ntè mbe ñjé ñgōk zhwə pup. ⁵⁰ Nəkolô ghup na' njo e mbâ'a mbwô mə lèwak. Ndà'ñgō zhi zè ñgop mbi pup ñgō:«Pì ncip tip zyə, ə mò, pì mbâ' mbe mbwô.» ⁵¹ Zhi ñkwək ncə mbək pup ntək ñkènyu', fèfè zè njak. Nwò ncyê ghup ncək sà. ⁵² Mbi mbâ'a mə ghup ñka' yuk sòpzhwə nə taa məkə pu zhə ntə mə ghèzè lə, ndu fə ñgō ntíp zup na' mbi mə ye sə.

Yesò yàkghà pònti zhenezaghèt

(Màt 14.34-36)

⁵³ Ghup na' sà' nshè ntsinyə mbək nshè zhenezaghèt nci ñkènyu' zə' e. ⁵⁴ Ghup na' nə ntəpzə ntíp ñkènyu' pònti zè mə ndzì Yesò; ⁵⁵ Pònti na' fəzə ntək pə tswəswək zhəzhè, mə ndyɔ'ghô ndzək gha'gha wò lèwak ndəp mbòp nə nge zə' ghup yu' ñgō Yesò ni lə. ⁵⁶ Mbè zhyě zək lə zhi na' mə ncú ni lə, kə ye mə la'la', kə tswəswək, kə ntək pə ntě me mbə' zə'e zhi ni lə, pu mə ntsyeyə gha'ghà wò nəkghôzə mēzhè; mə ndžə Yesò nge zhi nyê kə ghup ñkwă mbè nda' ntsək ndzə zi; pò ghup na' ñkwă ntsək ndzə e lə mə ghə zò.

7

Ntakshwè nə mè pè ntènjip

(Màt 15.1-20)

¹ Pè Faghisyà pu nce pə zhə kò Mosè ghup mə fə mə Yeghusalèm hò' nci'zə mbək Yesò. ² Ghup yə mə nce pwoñkxifà' Yesò mə ndzi ncək kə mə ndôl, ye me nda'zə ñgō kə sō mbhu mbâ' mè pè ntènjip zhùp mə ndzisə lə. ³ Mè nə pə Faghisyà kə pè Yundà à wak lə, ghup kə ñkwe zhwə kə ncəkghè tə sō mbhu mbə, ndu fə mbâ' mè pə ñkwò' pò mə ndzisə lə; ⁴ ghup kə fə ntō ndzi ncək kə mə ndôl mbə. Pè nce mè pə ñkwò' pò shi mbi yop yè i wup ñjii nə i lə, mbâ' mbyəsō ntu', mbak ghə paakak lə. ⁵ Pə Faghisyà pu pə zhə kò Mosè ndzisə mbi Yesò ñgō:«Kə mə ghè pè pwoñkxifà' pu lə mə zhii mbâ' kə pə ñkwò' pò ndzisə lə? Ghup ndzi ncək mə kə sō mbhu?» ⁶ Zhi pà'à mbi pup ñgō:«Pì, pə ndembhu ñjip pyə, Esayà ñgàà ñgopghòpshi na' ñgop nwə nə pì kwà' məpwək, nəkolô pu ñwà'à

mi. ²⁶ Yɔ məzhwi lo na' kə mə Yundà, mə pu zə e lo tswəswək Sighyà tək saŋgwək Fènisyà. Zhi lèèzə Yesò ɲɔ zhi ntsyē zhwònyə kəpwək nə ɲgwò e. ²⁷ Yesò là ghòp mbi i ɲɔ: «Nyə kə pwəŋkxi ya kwe zhwə ɲwi, nəkɔlɔ ye kà' pwək ɲɔ pu lo ntaa məkə pwəŋkxi ma' mə pwə mvə.» ²⁸ Zhi pà'à mbi i ɲɔ: «Cyèpò, ə nənɪ, ndà'ɲɔ mbè pwə mvə kwe lə mvap zhwəntsi pwəŋkxi yə i mi'i tù kwò' zhwəntsi lo.» ²⁹ Zhi pà'à mbi i ɲɔ: «Ndu nə ghòp ghù pəzə mbi mò lo, ye ē, zhwònyə kəpwək ntəp nə ɲgwò ò!» ³⁰ Zhi pè zhwə e nə kəp ncwizə ɲgwò e mə zhi nək ndəp ɲkundyə: mə zhwònyə kəpwək ya ntəp nə i.

Yesò yàkghà tà' mbu'ntək yàkghà

³¹ Yesò ndù Tighè ndə məzhè Sindəŋ, ɲə zibə nshè ɲgàlilyà , ɲja'a mə saŋgwək tswəswək ghap. ³² Pu lə tà' mbu'ntək nə hɔ' mbi i, zhi lə mə ɲɔp mbe nwo məpwək, ndeəzə e ɲɔ zhi ye mbhu mi nə i. ³³ Zhi lo e ntəp cəcii pònti ɲge tē ɲjip, su ntswə mbhu mi tək ntək mi, ntoozə ncuncu ɲje nə lip zi. ³⁴ Ndu nə i, ndəkzə kààmənəp, ntəp pɔ' zhwə. Zhi na' mbe ɲɔp mbi i ɲɔ: «Efàtə», ye mə ndà'zə ɲɔ: «Gha' ni ghù.» ³⁵ Mə zə' e ntək mi gha', ɲgək lip zi ncè tə zhi mə ɲɔp nwə məpwək. ³⁶ Yesò fək ntək mup ghòp mbi pup ɲɔ ghup mbà' ɲɔp mbi sòpmi: ndà'ɲɔ zhi mə ɲgak mbà'a ghup mə ncwi'zə nə ɲge ε pə mə mbí. ³⁷ Nwə na' ncyə ghup ntə' ntə ghup mə ɲɔp ɲɔ: «Zhi ghə ndzək zhwə a wak məpwək; zhi ghə pə mbu'ntək yu' mbe ghə pə kəghòp ghòp.»

8

Yesò ncip pònti nca' ɲkwə

(Mət 15.32-39; Māk 6.30-44.)

¹ Ye na' mbi nə zəmbə lyə'ndzi, mbà' pək pònti na' mbè hɔ' mbè zhwə mbyəkwe lə pi mə pup lo, Yesò ncyə pwəŋkxi'fà' zi ɲɔp mbi pup ɲɔ: ² «Mò mə ncop ndzək pònti yə tē', nəkɔlɔ yə lyə' nte mbe ghup mbək mò a , ghup kà' ghə zhwə mbyəkwe. ³ Mò pà'à ghup ɲjip kə ghup ɲkwe zhwə, mə mbyə ghup pok ntəntək məzhè mbyə nə zhii kəp zə' ghup mə ɲge lə, mbè nce pò nə mbi cəcii pup mə fə a tē zə' səsyə.» ⁴ Pwəŋkxi'fà' pi pà'à mbi i ɲɔ: «Tə pu shi lə taa məkə mə hə tə ghup ɲkwe ɲwi, shē nci ɲgwi?» ⁵ Zhi ndzisə mə pup ɲɔ: «Taa məkə mə pi ɲkwə' sə'ə?» Ghup pà'à mbi i ɲɔ «Sòpmbyə». ⁶ Mbà'à lo, Yesò ghòp mbi ɲgwək ɲgə ghùp ncəzə shi, ɲkù yə ntaa məkə ɲkwə' sòpmbyə, ndeəzə Shi, mbyə'zə hɛ mbi pwəŋkxi'fà' zi, kə ghùp gheezə. Wùp na' gheezə mbi pònti. ⁷ Ghup na' mbe ghə nce pwə ndək mbəshə. Yesò mi'i mbwəenyə nə i ɲɔp ɲɔ ghup gheezə mbe

yimbo. ⁸ Ghup na' ηkwe njwi. Pu mbe ηwe mvə'a ηkwàp me ye ntəp ηkəηka' sòpmyə;
⁹ Ye na' nə pi mbâ'a ghup pi shi ηwakgha ncaη ηkwə. Ntəp nə i Yesò pa'à ghup njìp;
¹⁰ mə ncwo ò ncwo ò zhi kwə' ntək kənyu' pu à pwəηkxifà' pi ηge mə sanğwək
Ndalmanuntà.

Zi Yesò ghak mbi pò Faghisyà lə

(Mət 12.38-39; 16.1-4; Luk 11.16-29; 12.54-56)

¹¹ Pò Faghisyà na' hò' mə ηgopzə pu Yesò mbyə lə'zə e, ghup ndzisə e ηgə zhi ghə tà' zì yə i fə mə kààmənəp lə. ¹² Yesò ntap ncwi zhwə, ηgop ηgō:«Kò mə ghə yò ηkxənyə pònti mə ndzisə zì? Ə nənì, mò ηgop mbi pi ηgō pu kə shi la'zə sòp zì mə ηkxənyə pònti ndè pə.» ¹³ Zhi nyə ghup, ηkwə' ntip ηkənyu' ηgə nə yìηwə'ò nji' nshə.

Ncà' pò Faghisyà ghə zhi Eghodè

(Mət 16.5-12; Luk 12.1)

¹⁴ Pwəηkxi fà' Yesò na' lə mbyə nə yè ndə taa məkə tə ye ntəp pyə pup ntip kənyu' nda' tà' ηkwə'. ¹⁵ Yesò nci ηkximbə nə ntək mup ηgō:«Pì yu' a kwək məpwək! Pì pop nca' pò Faghisyà ghə zhi Eghodè.» ¹⁶ Ghup ntə' mbyəghopzə cəcii pup nəkolì ghup na' kə ghə taa məkə. ¹⁷ Nə Yesò ncu nə i zhi ghòp mbi pup ηgō:«Kò mə ηghə pì mə ntakzhwə ncəncì pì nə zhwə pì kə ghə taa məkə lə? Zhənwə zhyə kə shi mbə? Lə pì kə' ncip ntsək nwə? Ncwə' tip zyə sə a? ¹⁸ Nə ntswə pì: pì kə mə njo pə? Ntək ntswə pì: pì kə mə nju' pə? ^c Pì kə mə ηkxəpzə mbə, ¹⁹ cwə mò na' mbyə' taa məkə ηkwə' ntə mə pò nca' ntə lə, pì na' ηwè mvə'ə ntip ηkəηkak sə'ə? Ghup pəzə ηgō «Ncùp pyə mə ghap.» ²⁰ Ncwə mò na' mbyə'zə taa məkə ηkwə' sòpmyə mə pò nca' ηkwə lə, pì na' ηwè mvə'ə ntip ηkəηkak sə'ə? Ghup pəzə ηgō «Sòpmyə.» ²¹ Zhi mbe ηgop mbi pup ηgō:«Pì zhə kə wək nju'?»

Yesò ghə fi nə yə njə

²² Ghup na' ηwəε Mbeshadà, pu lə tà' fi nə nə hə' mbi i, ndəzə e ηgō zhi ηkwa mbhu mi nə i. ²³ Zhi ncip mbhu fi nə, ndə e nə ntəp ntip la'. Zhi na' nje ncuncu nə nə mi, nje mbhu mi nə i ndzisə e ηgō:«Ghù mə njo zhwə?» ²⁴ Zhi na' ncə tə ηga' nə mi ηgop ηgō:«Mò mə njo pònti, mò mə njo ghup mbâ' pə ntsə lə, ndà'ηgə ghup mə njiizə.» ²⁵ Ndu ni Yesò mbè nje mbhu mi nə nə mbaghà mbə zhi yakghà tə mə njo ndzək zwə à wak kwà' məpwək. ²⁶ Yesò pa'à zhi zhwə e ηgop mbi i ηgō:«Mba' fyə'ə mbè mbyəncu mbè

---

^c8.18 Jr 5.21; Ez 12.2; Mc 4.12; Ac 28.26.

ntip la'»

Pedhò phi ngɔ Yesò mbi è ngakghà zò

(Màt 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Yesò pu à pɔwɛŋkɔfà' pə na' ndù nge ntip pə la' me tswəswək Sèzaghe Filipè lə. Ncu mēzhè ndzisə pɔwɛŋkɔfà' zi ngɔ:«Pònti ngop ngɔ m̀ mbi è kwà' wə?» ²⁸ Ghup pà'à mbi i ngɔ:«Yòhanè ngakghà he ŋkxũshè; nce pò mə ngop ngɔ ghù ngɔ Elyà, nce pò mə ngop ngɔ ghù mbe tà' m̀ cècii pə ngà'à ngòp Ghop Shi.» ²⁹ Zhi mbe ndzisə ghup ngɔ:«Ntə pì zhyə, pì ngòp zhyə ngə m̀ mbe wə?» Pedhò lè ghòp ngop mbi i ngɔ:«Ghù mbe Kxistò.» ³⁰ Zhi ntì ŋkxəmbə nə ntək mup ngɔ ghup mbà' ngop nwè nə i mə sòpmì.

Yesò mə ncú ngɔ zhi shi yongyɔ', mpkik mbe zhimbə nə vi

(Màt 16.21-23; Luk 9.22)

³¹ Zhi miizè mbà'a zə ntək mbyə ncùzè mbi pup ngɔ ye mə ncək ngɔ Ŋwə Mì yongyɔ' ncək sà, kə pə ŋkò' pò ndyə Shi, pə ntendyə pə nòkghò pò' ndyə Shi ghə pə zhə kò Mosè lə mbe mbhi í, Kə pu zhwə e, kə ye mbe nə ghè ndyè' nte kə zhi zhimbə nə vi. ³² Zhi na' xà yimbò cècii ngwək. Pedhò fək e nə mbe mə njìp ngopzə ē. ³³ Ndà'ngɔ zhi na' fak ni i njɔ pɔwɛŋkɔfà' pi ngopzə Pedhò, ngop mbi i ngɔ:«Fə njip m̀ ndu, ghù Satà, nəklò mu ŋkwàkzè kə mbi è ŋkwàkzè Shi mbə, ndà'ngɔ zhi miintì nòktswə.»

Mbyə pu shi ghè tə ntap njìp Yesò lə

(Màt 16.24-28; Luk 9.23-27)

³⁴ Zhi na' ndù mbà'a mbe ncyə pònti ghup na' mbi shi lə pu à pə pɔwɛŋkɔfà' pi ngop mbi pup ngɔ:«Miintì mə ncək mbyəntap njìp m̀ zhi ləkmbii ndə zhì ntswəkwəkni mbe ŋke zhì tsəfàkta'mvu, mbe nə ntap njìp m̀. ³⁵ Mba'a lə, m̀ mə ncək mbyə zò zhì ntswəkwəkni, mə zhi mbhu zhì zò, ndà'ngɔ m̀ phu zhì zò nə tswə a, kə nə Ŋkxi məpwək lə, mə zhi shi zò zhi tswəkwəkni. ³⁶ Tə miintì ghə ndzək xù' a wak ndəp shi ca'a, mə shi pe ye pu a zò zi, mə yə xù' shi zhipzè e mə kə? Mbyə pu he ŋkwa' kə mbi miintì mbi ŋkù' ndzək zò zi? ³⁷ Ə kə zhwə miintì shi he kə ye ntindzək ncyə zò zi? ³⁸ Pə ŋkxənyè pònti ndè kə mbhi ndà' Shi ndu i mbə mbe mə ntətswə mbi i. Miintì tsi cècii pup tswəfè kù i nə ntswə a kə mbè nə ghòp zə lə, mə mbe tswəfè ndzi kù Ŋwə Mì nə ntswə e, cwè zhi ndzi hə' ntip ŋkù'ù Tə e pu pò aŋghè ndòlə pi lə.»

ghup ηγᾶ: «Pì mæ ntakzhwè a næ kō pi ghup ?» ¹⁷ Tà' mì ntsi mæ cècii pòntì mbi mbi i ηγᾶ: «Iḡgakghà ncùùzè, mæ lè ηwα à nè hḡ' mbi ghù. Tà' zhwḡḡnyè ncèpwḡk næ i mæ kα e mbyè ghòp. ¹⁸ Zhwḡḡnyè ncèpwḡk mbō ncè tḡ ηgup i mbè hæ lè, mà' e shi njwènjwè mæ ntèp zhwè e, zhi pε mæ ηkwe swḡk mæ, ni i ntsyà'. Mḡ ndzizè mbi pwḡηkxifà' zu ηgæ ghup yḡk zhwḡḡnyè ncèpwḡk mbḡ, ghup lḡ ghè ηgì' mbyè næ ηjḡk e.» ¹⁹ Yesò ghòp mæ pup ηγᾶ: «Pì pè ηkxènyè pòntì nde! Pì kà ghè phintswè, mḡ nâ' pi pu pì ntæ næ kèp sè? Mḡ shi cibè tip zε næ pì tḡ nè ηwà ntsip kḡ? Pì lḡ ηwα yḡ nè hḡ' mæ mḡ!» ²⁰ Pu lḡ e nè hḡ'. Ntsip zhwḡḡnyè kèpwḡk na' njḡ Yesò læ, mbe ncè' ηwα mæ pu ntèntak ηwα ntèp mvì shi, mæ ndzækzæ, njwènjwè mæ ntèp zhwè e. ²¹ Yesò ndzisè te ηwα ηγᾶ: «Tḡ fḡ sḡæ yḡ zhwè hè mbḡk e?» Tε ηwα ghòp mbi Yesò ηγᾶ: «Tḡ fḡ mæntḡ' e. ²² Zhwḡḡnyè kèpwḡk mbḡ ncæ nce cwè mà' e ntip mḡ kḡ mæ tḡk nshè lḡ mbyè næ ηghè kḡ zhi pfi. Ndà'ηgḡ ye pi ngḡ ghù ηku'nyè mbyè ghè mæ zhwè næ ηkuuzè wḡ, ghù ncopndzḡk mḡ zhipzè wḡ.» ²³ Yesò ghop mbi i ηγᾶ: «Ghù pε ghòp mḡ ηgæ, yè i mæ ηku'nyè læ! Mì zhi ghè phintswè læ ηku'nyè næ zḡk zhwè læ wak.» ²⁴ Tε ηwα zè ntḡk nte ntsæ ηγᾶ: «Mḡ ghè phintswè , zhipzè à nèkḡlḡ ye phintswè kyḡ!» ²⁵ Yesò yḡ ηgæ pòntì ye mæ nci'zè mbæk e tḡ', zhi ncyḡzæ zhwḡḡnyè kèpwḡk ghòp mbi i ηγᾶ: «Zhwḡ kḡ ghòp ghè kḡ mæ nju', mḡ mæ ghòp mbi ghù: Ntèp ntip ηwα yḡ mbâ' næ zi ntæ mbe pε ntip ni i!» ²⁶ Zhwḡḡnyè kèpwḡk læ ntèp, ntḡk ntḡtak ghè ηwα sḡ'zæ tḡ'tḡ'. Iḡwα ncè' pi lḡ mbâ' mì yè i pfi à, tḡ ndzḡk pòntì à wak mæ ghòp ηγᾶ: «Zhi pfi.» ²⁷ Ndà'ηgḡ, Yesò ncibè phu i, mbḡ'è zhi; zhi ntsi tsæ. ²⁸ Ntsip Yesò na' mbè tḡ mbi ndyè nda' pu pwḡηkxifà' pi lḡ, ghup ndzisè e ηγᾶ: «Nwḡkḡ yḡ zhwḡḡnyè kèpwḡk a ncyè wḡ mbyḡyḡk æ?» ²⁹ Yesò pḡzè mæ pup ηγᾶ: «Ndà' ncà'zæshi mæ ghè mbyḡyḡk zì yḡ zhwḡḡnyè kèpwḡk læ.»

Yesò mbe mæ ncu ηgæ zhi shi pfi mbæ lu næ vi

(Mæt 17.22-23; Luk 9.43-45)

³⁰ Yesò pi pwḡηkxifà' pi na' ntèp næ yḡ zḡ' lḡ nja'à sangwḡk Iḡgalilya ηge, ndà'ηgḡ zhi lè mæ ncæk ηgæ miiḡntì zhæ. ³¹ Nækḡlḡ zhi na' næ ncùùzè nwḡ Shi mbi pwḡηkxifà' pi, mæ ghòp mæ pup ηgḡ: «Pu shi ghùp Iḡwα Mì hè e mbi pòntì. Ghup shi zhwè e. Ncwè pu shi zhwè e lḡ, ye næ ghè lye' nte zhi lu næ vi.» ³² Ndà'ηgḡ pḡ pwḡηkxifà' pi læ me nju' zhwè zhi na' mæ ηgop mæ pup lḡ mbe mæ mbwḡ mbyḡndzisè e.

Wḡ mæ ηgḡntsi cècii pepì?

(Mæt 18.1-5; Luk 9.46-48)

³³ Ghup na' zhi tɛ ɲkɛp Kapɛnahɔm. Ntsip ghup na' mbi ndyɛ lɔ, Yesò ndzisɛ ghup ɲgɛ: «Kɔ yɛ i pi fɛ mɛ takshwɛ nɛ i mɛzhɛ ?» ³⁴ Ndà'ɲgɔ, ghup zhyɔ' zhwɛ zhup, nɛkɔlɔ, ghup takshwɛ mɛzhɛ a mbyɛ nɛ zhɛ ɲgɛntsi cɛcii pup. ³⁵ Mba'a lɔ Yesò ncɛ shi, ncyɛ pɔwɔɲkɛxifà' pi pɔ ncùp pyɛ mɛghàp ghòp mɛ pup ɲgɛ: «Mì mɛ ncɛ' mbyɛ pi mbii, zhi pi yɛ i ɲjip nɛ ndzɔk pɔ̀̀nti lɛ wak mbe mɛ ɲgakghà fà' ndzɔk pɔ̀̀nti lɛ wak.» ³⁶ Mbà'à lɔ, Yesò lɔ tà' ɲwɔ nci i cɛcii pup, ntakzɛ e ghòp mɛ pup ɲgɛ: ³⁷ «Mìnti yɛ i lɔ zɛ nɛ ndɔ tà' ɲwɔ mbà' yɛ lɔ mɛpɔk lɔ, mɛ ye mbe kwà' mɔ zhi lɔ mɛpɔk lɔ. Ə mì zhi nɛ ndɔ a kwà' mɛpɔk lɔ, zhɛ ɲgɔ kɛ mbi ɛ mɔ tɛ zhi lɔ mɛpɔk lɛ mbɔ, ndà'ɲgɔ mbi ɛ Mì zhi ncàà wɛ lɛ tɛ zhi lɔ mɛpɔk lɔ.»

Mìnti ta kɛ pi yɔ pɛpɛ ɲgakghà mbù mɛ pɛpɛ mɛ zhi mɛ mbi

(Luk 9.49-50)

³⁸ Yòhanɛ ghòp mbi Yesò ɲgɛ: «ɲgakghà ncùzɛ pɔ yɔ mìnti zhi mɛ ndɔ zɛ zù nɛ ɲjɔk zhwɔ̀̀nyɛ kɛpɔk, pɔ ncɛk mbyɛghak mbi i nɛkɔlɔ kɛ wɔ pɛpup mɛ pupzɛ mbi pɔwɔɲkɛxifà' pu mbɔ.» ³⁹ Ndà'ɲgɔ, Yesò pɛzɛ ɲgɛ:«Pɛ mbà' ɲgak mbi i nɛkɔlɔ mbyɛ sòpmi lɛ lɔ zɛ zɛ nɛ ghɛ shwishwi nɔ, ndushi zɛ mbe ɲgop kɛpɔk nɛ mɔ. ⁴⁰ Mbintswɛ ɲgɛ mìnti tà kɛ pi yɔ pɛpɛ ɲgakghà mbù mɛ ghup pu à pɛpɛ mɛ mbi. ⁴¹ Ə mìnti zhi nɛ he nshɛ nunu mɛ pi nɛ zhwɛ ɲgɛ pi mbe pɔ Kxisto lɔ, mɔ mɛ ghòp kwà' nɛni ɲgɔ mbyɛ zhi lɛ na' phu zhi ndà'à.

Pɛ pɔpɔ kwà' mɛpɔk mbyɛghɛ mì vi ntip nɔwɔ kɛpɔk

(Màt 18.6-11; Luk 17.1-2)

⁴² «Mìnti yɛ i ncɛzɛ mbɛ tà' yɛ i cɛ' nɛ pɔwɔ pɔ yɛ i ghup phi ɛ lɔ mbyɛghɛ nɔwɔ kɛpɔk lɛ, mɛ ye pɔk a ɲgɔ pu ncɛk tà' myɛ ɲgwɔ̀̀ sak ntɔk e ma' e tɔk zɛp lɛpyɛ nshɛ. ⁴³ Ye pi ɲgɛ pɛfɔ ū mɛ mɛ ndɔ o nɛ ncu ntip nɔwɔ kɛpɔk, yà' ye. Ye pi mɛpɔk mbi ghù ɲgɛ ghù ncu ntip zɔ mɛmɛ kɛpɔ phu , ncyɛ mbyɛncu pu mbhu mū pà pyɛ ntip mɔ Satà yɛ i kxɛ mɛ kɛ phu lɔ! ⁴⁴ [Zɛ' pɛ syɔ'ɲwɔ' ghup ɲkwe mbɛ ni mì lɛ kɛ pɛfi ni lɛ mbɔ, mbe mɔ lɛ mɛ mbhu ni lɔ]. ⁴⁵ Ye pi ɲgɔ, ɲkxɛ o mɛ ncɛzɛ o mbyɛghɛ nɔwɔ kɛpɔk, yà' ye, nɛkɔlɔ ye pɔk mbyɛncù kɛpɔ kxɛ tɔk zɔ mɛmɛ ncyɛ mbyɛncu pu ɲkxɛ mu mɛ mbyɛ tɔk mɔ Satà! ⁴⁶ [Zɛ' pɛ syɔ'ɲwɔ' ghup ɲkwe mbɛ ni mì lɛ kɛ pɛfi ni lɛ mbɔ, mbe mɔ lɛ mɛ mbhu ni lɔ]. ⁴⁷ Ye pi mɛ mbak zɔ ō mɛ mɛ ndɔ ō ncu ntip nɔwɔ kɛpɔk, ntyɛ ye; ye pi mɛpɔk mbi ghù mbyɛncu ntip Nwɛ Fɔ Shi ntɔ'zɛ, ncyɛ mbyɛncu pu nɛ mu mɛ mbyɛ tɔk mɔ Satà! ⁴⁸ Zɛ' pɛ syɔ'ɲwɔ' ghup ɲkwe mbɛ ni mì lɛ kɛ pɛfi ni lɛ mbɔ,

mbe mō lə mə mbhu ni lə. ⁴⁹ Nəkɔlɔ, Shi zi pɛzə mbe wɔlɔ mbək mō tɛ kə mō lipzə e mbâ' pu ma' ŋgwak ntip ncək ye lipzə lə. ⁵⁰ Ŋgwak mbe tɑ' mbwɔk zhwə. Ndɑ'ŋgɔ ŋgwak phu zhì lipzə, mɛ pì mbe ghè a mɛ mbâ'lye tɛ ye mbe ndip? Pì ghə ŋgwak ntip tip syə mbe ncê ntip xùzə.»

10

Yesò mə he ntōnyè nə nakndyə

(Mət 19.1-9; Luk 16.18)

¹ Yesò na' ntəp zə' e, ŋge ntip saŋgwɔk Yudè, yè i mə ŋwɔ'ɔ nji' nshè Zhundən lə. Pɔ̀ntì pè mə nci'zə mbə'ə njòpyòp. Zhi mə ncùzə ghùp, mbâ' zhi fə ghè lə. ² Nce pè Fàghizyà na' hɔ' mbək Yesò mbyè lè'zhyɔ' nə i. Ghup ndzisè e mbyə kɔ mbhi mə tɑ' mbaghà ŋgə zhi yɔk zhwi i nakndyə lə. ³ Yesò pɛzə mə pup ŋgɔ: «Ê kɔ Mosè ŋgòp ŋgə pì ghə nə nwè mbɔ?» ⁴ Ghup ghòp ŋgə: «Mosè nɑ' mbhi ŋgɔ mbaghà ŋwa'a ŋwà'nyè nè njək zhwi i, tɛ ntsyè e nakndyə» ⁵ Mba'a lə, Yesò ghòp mə pup ŋgə: «Mosè na' he yimbɔ kɔ mə pì ndu fə ŋgɔ tip zyə na' sɛə. ⁶ Ndɑ'ŋgɔ, nə ntɔ'zə ŋgwɔk, Shi na' mbup ghup lə mbaghà pu məzhwi; ⁷ Mbe zhwə yɔ yə i ghə mbàkghà mə shi ntəp ndyə tɛ e pu mɛ e ə ŋkwizə zhi pu zhwi i, ⁸ ə ghup pè pyə ncə' pi e tɑ' mì. Ndè lə ghup lə pɛ mbi e pè pyə, ndɑ'ŋgɔ tɑ' mì. ⁹ Kə sòpmì mbâ' xènyə zhwè Shi ntəp zə lə.» ¹⁰ Ntsip ghup na' ncê tɛ mbe là' lə, pɔ pɔwɔkxifà' zi pɛ mə ndzisə e nwɔ nə i. ¹¹ Yesò pɛzə mə pup ŋgə: «Mìntì yɔk zhwi i mbe ŋkè ŋwɔ'ɔ məzhwi mə zhi ye ghè mbii ndəkmbii məzhwi. ¹² Ndəkndək mbâ' tɑ' məzhwi ntəp mə ndzwə è mbe ŋge ndò ŋwɔ'ɔ mbaghà, mə zhì yè ghè lə.»

Yesò mə nə'ə mbēnyè nə pɔwɔkxi

(Mət 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Pɔ̀ntì na' mə ndɔ pɔwɔkxi nè hɔ' mbi Yesò zhi mə njè mbhu mi nə pup mbyə nə nə'ə mbēnyè nə pup, ndɑ'ŋgɔ, pè pɔwɔkxifà' pi mə ncyɔzə ghup. ¹⁴ Ntsip Yesò na' njɔ mbâ'a lə, njakghatswè ghòp mə pè pɔwɔkxifà' pi ŋgə: «Pì nək kə pɔwɔkxi hɔ' mə mɔ! Pì mbâ' nceezə ghup, nəkɔlɔ nwɔ fə Shi mbe zhi pɔ̀ntì ghup pi mbâ' ghup lə. ¹⁵ Kwà' nani mɔ mə ŋgop mə pì, mì zhi ka' lə Nwɔ Fɔ Shi mbâ' tɑ' mətɔ' ŋwɔ lə kə shi zi ncu tək nə i pɔ. ¹⁶ Mba'a lə Yesò ntàkzə pè pɔwɔkxi njɛzə mbhu mi nə pup mbe nə'ə mbwēnyè nə pup.

³³ «Pi yù', mbâ' pèpì mæ ñkwð' mæ Yeghuzalèm mbâ'à lɔ, pi zhə ñgə mbe zə' pu shi fi Ñwɔ Mî mbi pɔ ntendyə nðkghð pwð' pi pɔ zhə kð Mosè ni lɔ. Pu shi ncwɔ'zə e ñgə pu shi zhwə e, pɛ nə fi i mbi pð kə phishi. ³⁴ Ghup shi ghù i, ntôzə ntsuntsu nə i, ghup shi zè e pu ñwà, ə hɛ vi mbi i, nə mbeezə lyɛ' nte, zhi lu nə vi.»

Yòhanè pu zhakə mæ ndzisə zhwə mbi Yesò

(Mət 20.20-28; Luk 22.25-27)

³⁵ Mba'a lɔ, Zhakə ghè Yòhanè, pwò Zebedè, hð' mbək Yesò ghòp mbi i ñgə: «Ñgàkghà ncùzə pð mæ ncək ñgə ghù ghè zhwə pð mæ shi ndzisə mbu lə mæ pɔ.» ³⁶ Yesò ndzisə ghup ñgə: «Kɔ yè i pə ncək ñgə mɔ ghè mæ pi?» ³⁷ Ghup ghòp mbi i ñgə: «Ncwə yè i ghù shi mbi ntip xù' zu lə, phi mæ pɔ ñgə pɔ ncə mbək ghù, tà' mi nə sà phu ghù yè i ləp, ñwɔ'ð mî nə sà phu yè i ñkwìp.» ³⁸ Yesò pèzə ñgə: «Pì ka' zhə zhwə yè i pì mæ ndzisə mbâ'a lə. Pi ghè mbyə yɔ ndzək ñgyɔ' mð shi njo lɔ? Ntà mbâ'a ñkù nshə yì mð shi ñkù lə?» ³⁹ Ghup pèzə mbi i ñgə: «Pð a kù'nyə.» Yesò ghòp mæ pup ñgə: «Ē, ñgyð' mð shi ñkwe è pi shi ñkwe pɛ nə ñkù nshə yè i mð shi ñkù lə. ⁴⁰ Hð' mæ ni mbyəncə nə sà phu a yè i ləp kə yè i ñkwip lə, kə mbe mð mē hɛ ye pì pðntì mbɔ, pu shi hɛ zə' mbô lə mbi pðntì Shi njê nɛzə mbi pup lə.» ⁴¹ Mvə'ə pwəñkxifà' pð ghap, yè i ghup na' nju' yè i mbô mbâ'a lɔ, yàghantswə tè' nə Zhakə ghè Yòhanè. ⁴² Ndà'ñgə, Yesò ncyɛ ghup ñgop mæ ghup ñgə: «Pì zhə ñgə, pðntè pu ndəkzə ghup mbâ' pè fì ñgwðk ñgwðk sa' ñgwðk zhup mbâ' pè Cyəpə lə. Pðð ñghə ñghè nə sa' pðntì mæ zhii nə pup. ⁴³ Ndà'ñgə, ye mbâ' ntòzə cècii pi mbâ'a. Mî nə mæ ncə' mbyə pi mi ñghè cècii pi, zhi pi ñgàkghà fà' zhyə. ⁴⁴ Ntə mi nə mæ ncə' mbyə pi mbî mî cècii pi, zhi lɔ ni i mbə' ñkwô zhyə lə wak. ⁴⁵ Nəkólɔ, Ñwɔ Mi kə na' hð' a ñgə pu fà' mbi i, ndà'ñgə mbyə fà' mbe hɛ zò zi nə mbyə nə ghè mbyə'yop pðntì ghə zò.»

Yesò ya'ghà finə pu mæ ncyɛ e ñgə Mbahtime

(Mət 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Yesò pi pwəñkxifà' pi na' zhi tə ñwà Zhəghiko. Mba' ghup na' mæ ntəp ntip ntswəswək Zheghiko pu pðk pðntì njip pup lə, fi nə Mbahtime, ñwɔ Ntime, pi mæ zhi ncə ntò mēzhə mæ ma'mbhu. ⁴⁷ Ntsip zhi na' ncə ntə nju' ñgə Yesò yè i Nazahet mæ ntð lə, zhi tð' mbyə tək tɛɛ tsə ñgə : «Yesò, Ñwɔ Fð Ndevid ncòp ndzək mɛ! » ⁴⁸ Mbyə'yop pðntì mæ ncyəzə e ñgə zhi lək zhwə e, ndà'ñgə zhi pɛ mæ ntək mæ tɛɛ tsə mæ ghop ñgə: «Yesò, Ñwɔ Fð Ndevid ncòp nzək mɛ! » ⁴⁹ Yesò ntsi ghòp ñgə: «Pì ncyɛ e.» Ghup ncyɛ

finè ghòp mbi i ñgâ:«Ntiphu; lushi Yesò mæ ncyè o.»⁵⁰ Mba'a lo zhi wa' ndzè fyo e, ndyò' ndushi, ñji mbæk Yesò.⁵¹ Yesò ndzisè e ñgâ: «Kò yè i ghù mæ ncæk ñgè mò ghè mbi ghù?» Finè pèzè mbi i ñgâ:«Ghàbuni^d, ghè kè mò mbe ñjòzhè!»⁵² Yesò ghòp mbi i ñgâ: « Yee; yù phintswè zò o.» Zhi zè ñjòzhè ntap ñjip Yesò mæzhè.

11

Yesò mæ ncu Yèghusalèm

(Mât 21.1-11; Luk 19.28-40; Yoh 12.12-16)

¹ Yesò pi pò pwòñkxifà' pi na' zhii tæ mæ mvæzæ næ Yèghusalèm, mbæk pè tswæsòk Betfahè ghè Betàni, mæ ñjæ ndèp ñkwòñgwi ntsæ Òlivè. Yesò càà pwòñkxifà' pi pæ pyæ
² ñgop mæ pup ñgâ:«Pì ye tøk la' yè i mbii pì lã. Ntsip pì shi ncu zè' e lã, pì shi zè yò tà' mæ ñwò ñjàkasi mæ pu ncæk mæ sòmì kà' fè ñkwò' ndèp næ i. Pì ncyè' e ndò e nè hò'.
³ Miintì nã ndzisè vyæ ñgâ: “Nwè kò pì mæ ñghæ mbâ'a?” Pì pèzè ñgâ: “Nwè e næ Cyèpò. Zhi shi ñju' mbâ'a zæ nyæ pì nè ñge.”
⁴ Ghup ye ncu ñjò mæ ñwò ñjàkasi to zhèndyæ zhwè mæzhè mæ pu ncæk. Ghup ncyè' e.
⁵ Nce pò pu na' mbi zè' e lã ghòp mæ pup ñgâ:«Nwè kò pì mæ ncyè' ñwò ñjàkasi yò?»
⁶ Ghup pà'à mæ pup mbyè Yesò na' ñgòp mæ pup lã, pu næk ghup lè e nè ñge.
⁷ Pè pwòñkxifà' lo yò ñwò ñjàkasi nè hò' mbi Yesò. Ghup ntsyèzæ ndzæ fyo zhup ñjæzæ ndèp ñkwi yò nòp lã, ghè Yesò ñkwò' ncê ndèp ni.
⁸ Mbyò'yòp pòntì na' mæ seezæ ndzæ zhup ndèp mæzhè, pè ncæ mæ ñjæzæ lã pè mbhu ntsæ xù yè i ghup na' mæ mbyò'zè mbæk mæzhè lã ndèp mæzhè.
⁹ Pòntì ghup na' mæ zhii mbii Yesò mbe ghè ñjip i lã, na' mæ ñjup ncè'è tæè tsæ ñgâ: «Òzanà! Mbwènyè mbi mì zhi mæ hò' næ zè Cyèpò lã!»
¹⁰ Ê mbwènyè pi næ Nwèfò yè i mæ hò' lã, nwèfò Fò Ndevid ntenjip yò pepi! Òzanà tæè tsæ kààmànèp!»
¹¹ Yesò na' ñwà Yèghusalèm, ncu ndyæ Shi. Mba' ndzi na' ñjè sí' lã, zhi lækzè ndzèk zhwè a wak mbæk e , ndu ñge mæ Betàni pi pò zi pwòñkxifà' ncùp pye mæ ghap.

Tsæ fignè mi kè na' mbe zhip ntop mbò

(Mât 21.18-19)

¹² Ndzi na' ncæ tæ ndô, zhi ntæp Bètàni ñjaku'u mæ ñjak Yesò.
¹³ Zhi ntsi tæè zè' sæsýè ñjò

---

^d10.51 *Ghabuni*: mot équivalent au terme hébreu ou araméen *Rabbi*, qui se traduit *Maître*, avec peut-être une nuance supplémentaire d'affection.

tà' tsə fiŋgə mə pə xə me yòp ntsə nə i, Yesò ye ləkzə mbyê ye zhip ntop lē. Ŋwà tù nə i ŋjə ndà' xə me tsə, nəkɔlɔ yə kə na' mbi cwə tsə fiŋgə zhip ntop lə mbɔ. ¹⁴ Mba'a lə, Yesò ghòp mbi tsə fiŋgə mbô ŋgê: «Ghù tse fiŋgə, sòpmi kə shi ndzi tə na' pɛ ndzi ntopntsə mu mbɔ!» Pè pwɔŋkxifà' pə yu'.

Yesò a yòk pə nta' ntō ndyə Shi

(Màt 21.10-17; Luk 19.45-48; Yoh 2.13-16)

¹⁵ Ghup na' ŋwà Yèghusalèm. Yesò ncu ndyə Shi, ntɔ' mbyəyòk pònti ghup na' mə fii mbe mə nju pə zwə ntō lē; zhi na' mbà'à ŋkwò'ntō pə ŋkimbè ŋkɛ, mbà'à ŋkwò' pə nta' mbwòksək fətap. ¹⁶ Zhi lə nək sòpmi ŋa' zhwə nè zhiizə ndyə Shi. ¹⁷ Ndu mbà'a ncuuzə ghup ŋgə: «Ntip ŋwà'nyè ndólɔ Shi, pu ŋwà'à ŋgê: "Pà'à yè ncə pi ɛ ndyə ncà'zə Shi ndzòk pònti à wak" ndà'ŋgɔ pì lə e nè mbə à ŋkò pə ncwək!"» ¹⁸ Pè ntendyə nò'ɔ pwò' ghə pə shə kɔ Mosè yù' zhwə ye mə ntōzə lə, mə ncə' mēzhè pu shi nə zhwə Yesò lə; Nəkɔlɔ ghup na' mə mbwò e, pònti pɛ mə ŋkxi'ntòk nju' zhwə Yesò na' mə ncuuzə lə. ¹⁹ Ndzi na' ncə tə mə si', Yesò pi pə zi pwɔŋkxifà' ntəpzə ntip ntswəswòk mbō.

Phintswə ghə ncà'zə Shi

(Màt 21.20-22)

²⁰ Ndzi na' ndō, ghup lə ntō mēzhè ŋjə tsə fiŋgə mə ye zhip tə ŋwa nə pə ŋgàk ze. ²¹ Pethò ŋkipzə zhwə yì na' ntō lə, ŋgop mə Yesò ŋgê: «Ghabì, yɔ yù lē! Tsə fiŋgə yì ghù na' ŋgòp kəpwòk nə i lə zhip è wak.» ²² Mba'alc, Yesò pà'à mbi pup ŋgê: «Pì ye zhyè phintswə nə Shi. ²³ Kwà' nani, mɔ mə ŋgop mə pì, mbyê miintì ghòp mbi myə kwòkŋgwi yò ŋgê: "Ncwò' ni ghù she ŋge nci tòk ləpyè nshè", yɔ mi nyə kə mēzè ntòk tip zi, nda'à mbhi ŋgò zhwə zhi ghòp lə shi ntō mə ŋkwa' mbo'o, mə Shi shi ghə ye mbi i. ²⁴ Mbi è zhwə yè i ŋghè mɔ mə ghòp mə pì ŋgê: ndzòk zhwə à wak pì nə ncà'zə Shi mə ndwò mbi i lə, pì phi ntip ntswə zhyə ŋgə pì yak ghè. Ê Shi nə ŋghə zhwə mbô mbi pì. ²⁵ Ê cwè pì ntsi tsə mə nca'zə Shi lē, ye pi mə pì lò'ò miintì ntswə pì, pì ləzə xò nwò mi he mbi i. Mba'alc, mbè Te zhyè yè i tsə kààmənəp lē shi lèzè xònwè myə.» [²⁶ Pì ta kə lèzè xònwè fe pyə mə mbè Te zhyè yè i tēè tsə kààmənəp lə kə shi lèzè myə xònwè mbɔ.]»

Zhi ŋgi' Yesò fə a mə hə?

(Màt 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Yesò pi pò zi pwoŋkxifà' na' mbè mbe Yèghusalèm. Ntsip Yesò na' mæ zhiizə ndyə Shi è, pè ntendyə nòkghè pwo', ghə pè zhè kò Mosè pu a pè ŋkwò' pò pè Yundà mæ hò' mbək e. ²⁸ Ghup na' mæ ŋgop mbi i ŋgê: «Ghù ndò yu ŋgi' a hə tə nè fà' zhwə ghù mæ ghè lə? Wə yè i hè ŋgi mæ ghù mbyê nə ghè mbâ'a?» ²⁹ Yesò ghòp mæ pup ŋgê: «Mò shi ndzizè vyə ndà' tà' zhwə; pì pà'à mæ mò, mè mò shi sək vyə ŋgi' mò njoy'wə nə i tə mæ nè fà' zwə mbō lə. ³⁰ Ŋkxúnshə Yòhanè na' he mbi pònti lə, na' fə a mæ kààmənəp kè mè mbi mìniti nòktsə? Pì pəzə mæ mò!» ³¹ Ghup ghòp cècii pup ŋgê: «Wə pèpì pà'à ŋgê: “Ye fə a mæ kààmənəp” Mè zhi shi pà'à mæ pèpì ŋgō: “Tè nwè kō pì lè phi i?” ³² Ndà'ŋgō, mbâ' pèpì nə ŋgòp mè ŋgō: “Ye fə a mæ pònti nòktswè!”», Ghup na' mbe mæ mbwə pònti nəkólò ghup à wak na' mæ ŋkwa'zə ŋgə Yòhanè na' mbi ε kwà' tà' ŋgàà ŋgòpghòpshi. ³³ Mba'alə, ghup pəzə mbi Yesò ŋgê: «Pò kà' zhə.» Yesò ghòp mæ pup ŋgê: «Mbè mò ye, mò kà' mæ sək vyə ŋgi' mò njoy'wə nə i tə mæ nè fà' zə zwə lə.»

12

Ghòp kè pààzə nə pè ŋgàkghàfà' kəpwòk

(Màt 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Ndu mbâ'a, Yesò ntə' mbyəŋgòp ghòp kè pààzə mæ pup ŋgê: « Ŋwə'wə tà' mbaghà na' ŋkxə' tà' fâp ncizə pè ntsə yè i ntop me he nyù' lə, ndə ŋkxòk ndzimbə, ntsù' ntòghè mbyə nè ncè nyù', mbe ŋkwi zə' ncə mbi pò yè i ghup shi lò'ò ŋgwi lə, nje pò ŋgàkghàfà' ghup zhə fà' nyu' lə nə i kə ghup fà' kə pu à pup ghè zwə fâp, ndu ŋge ntsye'. ² Ncwə mbyə'ò zwə ncə tə ŋku', zhi càà tà' ŋgàkghàfà' e ŋgə zhi ye ŋkxu zhì zwə fâp mbi pè ŋgàkghàfà' nè hə' he mbi i. ³ Ndà'ŋgō, pè ŋgàkghàfà' ghùp i ncwə e mbâ'a zhi njìp mbhūmbhū. ⁴ Ŋgàkghà ŋgwi mbe ncaa ŋwə' ò ŋgàkghàfà'; ghup mbè ncwə e mæ nə tswə e mbe ncè e. ⁵ Tə ŋgwi pə ncaa ŋwə'ò tà' e, yə mì ε ghup zhwə e. Tə ŋgwi mbè ncaa mbyə'yop ŋgàkghàfà' ghup mbè ncap ncə mbe zhwəzə nce. ⁶ Ye nə miizə ncək mbii mæ ndà' ndək ŋwə yè i ncə' yè zhi ŋkwòk e tè' lə, zhi nə ncaa mbi pò ŋgàkghàfà' mæ ŋkwà'zə mæ ntip ntswə e ŋgō: "Ghup shi ŋgapzə sèp à." ⁷ Ndà'ŋgō, pè ŋgàkghàfà' yə mbâ' ŋwə ŋgàkghà ŋgwi mæ hə' lə, ŋgop cècii pup ŋgō: "Ə ndzindyə mbe. Pì hə', pèpì zhwə e ndə ŋgwi!" ⁸ Ghup ghùp i, zə e zhwə, fòk e nè ntəp tòk ŋgwi ŋgwa'. ⁹ Mba' ye mbâ'a lə, ntsip tə ŋgwi shi hə' lə, zhi shi ghə a mæ mbâ'lyē mæ zə ŋgàkghàfà' ghup na' mbi mè ghup zhə fà' nyù' lə? Zhi shi hə', ə zhwə zə ŋgàkghàfà' ə he ŋgwi mbi nce.» ¹⁰ Yesò ghòp mæ pup ŋgō: «Pì kə' fə shya' zhwə yè i ŋwà'nyè ndólə ŋgop lə? Ye ŋgòp ŋgō:

"Ə ɲɔwə'ɔ yə i pə ye pà'à na' mà' nɲip lə,
Ə mbe ye me ncə' ɲɔwə'ɔ ɲkwəzə pà'à.

¹¹ Ə ye mə mbi mbhufà' Cyəpə.

Ə kwà' zhwə ɲgwə nə nē mɔ pəpì.

¹² Pə ntendyə nəkghə pwə' ndyə Shi na' mə ncək mbyə ghup shi ghə tə ghup Yesə lə, nəkəlɔ, ghup na' nju' zhə ɲɔ ghəp Yesə na' mbi è ghəp zup, ndà'ɲɔ ghup mə mbwə ni pənti, nək e ndu ɲge.

Pi pe ndi'ntswè mbi fə pə Ghomà

(Mət 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Pə ntendyə nəkghə pwə' ndyə Shi na' ncu ncaa nce pə Faghisyà ghə pə nce pənti Fə Heghodə, ghup ye ncək ghəp zhwə Yesə mbyə nə ghə zhi mvì zhyə'. ¹⁴ Ghup hə' ghəp mbi i ɲɔ: ɲgà'à ncùzə, pə zhə ɲgə ghù mbe mi ndəkndək, ghù lə mə nək səpmi ɲkwətswə ó. Ghù kə ndə'zə zì mì tə ghəp nwə mbi i mɔ ndà'ɲɔ mə ncùzə məzhə Shi mə nə nənì. Sək wə mu ɲkwəzə nə zhwə yə: Kə yə pəpì mbhi, əə kə ɲgək lə, ɲɔ pu pe ndi'ntswè mbi fə pə ghoma? Pə shi pe tə pə kə shi pe mbə?» ¹⁵ Ndà'ɲɔ, mbà' Yesə zhə ɲgə mbe pə ndemvu nɲip pyə, ghəp mə pup ɲɔ: «Nwə kə pi mə ndə' zhyə' nə m? Pə lə tà' ɲkwək ɲke nə hə' mə yə kə mə yə.» ¹⁶ Ghup lə tà' e nə hə' Yesə ndzisə ghup ɲɔ: «Shə wə pu zə wə mə ndəp ni?» Ghup pəzə mbi i ɲɔ: «Zhi fə pə Ghomà.» ¹⁷ Yesə ghəp mə pup ɲɔ: «Pi hə zhwə fə pə Ghomà mbi fə pə Ghomà, hə zhwə Shi mbi Shi.» Nwə ncyə ghup tə' mbà' Yesə nə mbà'a lə.

Pə pfə pənti shi lù nə vi

(Mət 22.23-33; Luk 20.27-38)

¹⁸ Pə nce sanduceyà, ghup yə i ghup ghəp ɲgə pə pfə pə kə ndù nə vi mɔ, na' hə' mbək Yesə ndzisə Yesə ɲɔ: ¹⁹ «ɲgəghà ncùzə, Mosè na' ghəp mə pə ntip ɲwà'nyə kə ɲɔ: "Tà' mbəghà ghə fe e mə zhi nəkndyə pfi kə ghə ɲwə, mə zhi ndə məzhwi fe e ghup pu i zə pwo mbi fe e zhi pfi a.» ²⁰ Pə fe na' mbi shi pwo mbəgha pə səpmbyə. Mbii mì lə məzhwi, pfi kə nək ndək ɲwə. ²¹ Fe ndzwə è mbeezə pyə pə ndə zhi məzhwi fə, mbe nə pfi zhi kə ghə ndək ɲwə. Ye mbe ntəzə mə tà' zhwə mbi fe ndzwə e mbeezə nte , ²² Mə mbà'a, ghup pə səpmbyə lə wak pfi kə nək ndək ɲwə. Nə miizə məzhwi mbe pfi zhə. ²³ Ncwə pə fə pənti shi lù nə vi lə, ə məzhwi pi è zhə wə? Mbintswə ɲgə zə pə səpmbyə a nəghà zhi!» ²⁴ Yesə pəzə mə pup ɲɔ: «Pi nteezə ni zhyə! Nəkəlɔ, pə ka' zhə

Ŋwà'nyə Ndɔ̄lɔ̄, pì lè nə njə ŋgi' Shi. ²⁵ Ncwè pɔ fə pòntì shi lu nə vi lɔ̄, ə pɔzhwi ghè pɔ pwo mbaghà lə pɛ mə nakndyə, ə ghùp ncə' mə ncə lə mbà' pè aŋghè ghup ntɔ̄k kààmənəp lɔ. ²⁶ Hè' mə ni mbà' pè fə pòntì shi ndu nə vi lɔ, pì ka' shyak ntɔ̄k ŋwà'nyə Mosè zhwè Shi na' ghòp mbii ntsip zhi na' ŋgòp nwo nə ntsu' pfù mo yè i ŋkxè mə kə mə mbhu lɔ, cwè Shi ghòp mbi i ŋgè: "Mò mbe Shi Abhàm, Shi Isak ghè Shi Yacob lɔ."» ²⁷ Yesò mbe ghòp mə pup ŋgɔ: «Shi kè mbe Shi pè fə pòntì pɔ, ndà'ŋgɔ, Shi pòntì ghup tsə mə zhiizə lɔ. Pì a fìzè ni zhyè cə' tè'.»

Kò ŋghə mbi ε zhyε

(Màt 22.34-40; Luk 10.25-28; 20.39-40)

²⁸ Tà' ŋgàkghà zhə kò Mosè na' nju' mbà' ghup mə ntakzhwè lɔ, njɔ ŋgə Yesò pèzè kwà' məpɔk mə pè Sànduseyà, hɔ' mbək Yesò ndzisə e ŋgɔ: «Mbii kò nə ndzɔk kò lə wak mbi ε zhyε?» ²⁹ Yesò pèzè mbi i ŋgɔ: «Mbii kò mbi è: "Yu', Ìsghayel Cyəpò yè i Shi yɔ pɛpì ε, mbe zhi mə mbi Cyəpò ndu i. ³⁰ Ghù shi mə ŋkwək Cyəpò Shi ghù pu à ndzɔk tip zu à wak, pi zhwè zu à wak, pu mu ŋkwàkzè lə wak ghə yu ŋgi' lə wak" ³¹ Yɔ kò mbeezè pyə mbè: "Ghù shi ŋkwək fe ò mbà' yù ntswəŋkwəkni lɔ." Sòp ŋwò'ò kò yè i ncyè zɔ lə kà' pi.» ³² Yɔ ŋgàkghà zhè kò Mosè ghòp mə Yesò ŋgɔ: «Mbe ye mbè mə ŋgàkghà ncùuzè, ghù a ghòp kwà' nəni: Zhi mbe nda' ndu i tɛ ŋwò'ò Shi mbà' zhi lə, lə pɛ mbi. ³³ Mbyə ŋkwək e pu à ntswə o lə wak, pu à mu zhənwè a wak ghè mu ŋgi' lə wak mbe nə ŋkwək fe o mbà' yu ntswəŋkwəkni lɔ, yimbɔ ncyə pɔw' pu he mbi Shi mbe yì pu nòkghə mbi i lə lə wak.» ³⁴ Yesò yɔ ŋgə yɔ ŋgàkghà zhə kò Mosè na' ndè a zhənwè nè mbəzə, ŋgop mbi i ŋgɔ: «Ghù mvəzè nə Nwɔ Fè Shi.» Ndu mbà'a sòpmì lə pɛ ndzisə Yesò sòpzhwə.

Kxistò pu Fè Ndevid

(Màt 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵ Yesò na' ndè ghòp nə ncùuzè pòntì ndyə Shi ghop ŋgɔ: «Mə mbà'lye pè zhə kò Mosè mə ŋgop ŋgɔ Kxistò mbe ŋwè fè Ndevid ? ³⁶ Ncwè yè i Zhwè Ndɔ̄lɔ na' ndoo Fè Ndevid lə, kwà' zhi ghòp ŋgè:

Cyəpò ghòp mbi Cyəpò a:

Ncə nə yè sa ləp,

Tə mò lɔ pò ghàa kəmbɔ zu nə ŋghə lyɔk kxə mu.

³⁷ Ye pi ŋgə kwà' Fè Ndevid ncyè e ŋgə "Cyəpò", mə ye mbè ntɔzə mə mbà'lye tɛ Kxistò pi ŋwə e?». Pè pòntì ghup na' mbi shi lə mə ndè ncyəkzè nə nju' ghòp zi.

Mi popzə pə zhə kə Mosè

(Màt 23.1-12; Luk 20.45-47)

³⁸ Yesò na' mə ncuuzə pòntì mə ngop ngê: «Pì popzə pə zhə kə Mosè! Ghup ñkwək mbyəlò syèntù ndzə zhiizə ndzək zə' à wak, mə ñkwək ngō pòntì ncwə' ncyò' mbe mə mbaa ni zhup mbii pup tə nca'zə ghup cècii ngwək, ³⁹ ñkwək mbyə ñwà ndyə nca'zə Shi pò Yuda kə mbe mə zə' ncyàkzə, ndə a mə mbii zə'. ⁴⁰ Ghup fizə pò fə pòzhwi, ñkxu zwə zup, zhup nə nca'zə Shi lə mə mii, Shi zi ya' ncək zhup kə zhup ñgyò' yop tè' ncyə zhi ndzək pò a wak.»

Zhwə nə ñgapzə Shi fə mənjiwi

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Yesò na' ncə nə zə' ndyə Shi mbii ntàn, mə njə mbâ' pòntì mə nə'ə zhup zhwə nə ñgapzə Shi tək ni ε. Mbyò'yop ñgàkghà ñkε mə swək tè'. ⁴² Tà' fə mənjiwi mə zhi pək tè' hò' ma' pwo ñkəpè pyə mə yè i kà' ñku' sòpzhwə ntip ntàn. ⁴³ Yesò ncyè pwoñkxifà' pi ghòp mə pup ngê: «Ê kwà' nənì mò mə ghòp mə pì ngō, yə fə mənjiwi lə yè i kwà' ñga'ha mbək mbà'a lə, mà' ncyə pò nce pòntì à wak. ⁴⁴ Nəkəlò nce pò à wak na' mà' lə ñkε yè i ghup ka' pε ñghə sòp fà' pu à ye lə. Ndà'ngō, zhi yè i mē mbək ndzək zhwə à wak lə, zhi hε zhi ndzək zhwə à wak yè i na' ñghə lə, ndzək zhwə à wak yè i na' ñghə mbyə nə zo ni i lə.»

13

Yesò mə ncu ngō pà'à Ndyêshi zi sək

(Màt 24.1-3; Luk 21.5-7)

¹ Mbyê Yesò na' mə ntəp Ndyêshi lə, tà' ñwəñkxifà' e ghòp mbi i ngō: «Ñgàkghà ncùzə, yə. Ə kò zi mbwək ləkghə mbək ndyə mbà'a, kò zi myê zwə pu ñkwì mbà'a!»
² Yesò ghòp mbi i ngō: «Zə myê zwə pu ñkwì mbà'a lə! Ləkghè yè i shi wək ndəp ləkghè lə kə shi na' mbe pi mbə; pu shi swək ye shi mə lə wak.» ³ Yesò na' ñgè ncêshi ndəp myê ñkwəkngwi pə ntsə òlivè yè i mbii Ndyêshi lə. Pethò, Zhakə, Yòhanè ghə Andhe na' ntsi ñjip pu Yesò ghup mə ndzisə e ngō: ⁴ «Sək wə ntsip yimbô shi ñwàà lə, ghè zii yè i nca la'zə ngō ndzək nwè mbô lə wak shi mì lə.»

Zwə ze shi hò' nə njòknjip lye'ndzi lə

(Màt 10.17-22; 24.4-14; Luk 12.11-12; 21.8-19)

⁵ Mba'a lo, Yesò ghòp mæ pup ñgõ: «Pì pop lã, sòpmi mbâ' fizæ vyæ! ⁶ Nækóló, mbyð'yop shi ló a zæ zε næ hò'; mæ sòk vyæ ñgõ: "Mbe mð Kxistò!" Ghup shi fizæ pðnti ncæ' tè'.

⁷ Ncwè pì shi yu' pu mæ ghòp nwè næ ncù mbe ghè mbâ' ye shi ntóçzæ lo, pì pop mbyê pwo: ye shi ñwà, ndà'ñgõ ye lè mæ nda'zæ ñgæ ndèp shinca'a ya mæ shi mì. ⁸ Tà' ñgwðk shi ndyð' ncu pi ñwó'ó, æ nce la' ye ñkap nce, nca'a shi ncæ' næ nce zè' zhæzhè, æ cwæ pε næ ncu ntip ndzi, zó zwæ zi mbi ε ntó'zè ñgyó', ye mæ ncê mæ mbâ' ñgyó' mænjiwi zîp mæ mînti ñkap e zhi mæ ñge mbyæ zæ lo.» ⁹ Ndà'ñgõ , pì pop læ. Pu shi fi vyæ mbi pð ncwó'zæ ncæk, mbe ndyê nca'zæshi pð Yundà, æ pu ncwó vyæ, ncwó'zæ vyæ mbii pð sa'ñgwðk ghè pð fî fî næ zæ zε. Mba'a lo, kæ pì pi pè zε mbâ'ñkwð mbii pup. ¹⁰ Ndà'ñgõ, ye mæ mbwðk ñgæ zo zwæ næ hò' mæ pu ya' ntambii ncwi'zæ ñkxi Mèpwæk mbi ndzðk pðnti lè wak.

¹¹ Ncwè pu shi ndò vyæ nè ye ncwó'zè vyæ læ, pì mbâ' ntap mbii shya'zè sòpzhwè næ yè i pì shi ghop læ; ndà'ñgõ, zhwæ Shi shi ye tswæ pì næ yó ntsip lo, æ ye pì shi ghòp læ nækóló kæ mbe pì mæ mæ ghop mbó, ndà'ñgõ mbe Zhwônyæ Ndóló. ¹² Mînti zi fi fe e pu zhwæ e, æ ntyæ ghæ mæ mbâ'a næ ñwó e; pwæñkxi zi mæ lyc' pu pè tε zup mbe næ fi ghup pu zhwæ ghup. ¹³ Ndzðk pð a wak shi pð vyæ fè næ ntswæ a. Ndà'ñgõ, mînti yè i ló'ò zhi phintswè tæ nè ñkèp næ ñjip lyc'ndzi læ, shi ghè zò.

Pðnti zi yongyó' ncæ' tè'

(Màt 24.15-25; Luk 21.20-24; 17.23; 21.8)

¹⁴ «Ncwè pì shi ñjò "Mæ kxwænyæ ñga'a sak zæk" mæ zhi ncê næ zæ' zhi ka' fè mæ ñge pi ni è», pðnti yè i ghup mæ Yude læ, yè i mæ ndzisæ ñgõ ghup ñkxi ñge ε mæ ndèp ñkwðk ñgwi. Æ mi yè i shyak zò zwè nwè læ ncó'zè nju' ñkwa' mèpwæk. ¹⁵ Mì yè i mæ ndèp tswæ pà'à ló pop mbyæ fi' ndyæ mbyæ ló zhwè. ¹⁶ Æ mì yè i mæ ñgwi ló mbâ' mbe ñjip lo ndzæ fyo e. ¹⁷ Pðzhwi zîp pu pðzhwi ghup mæ nwð'ghó ñwó lo shi yongyó' tè' næ zimbô lyc'ndzi ¹⁸ Pì nca'zè Shi æ zhwæ mbô mbâ' ñwàà næ ncwèndzi ncwèpwðk. ¹⁹ Nækóló, næ zò lyc'ndzi mbâ'a, pðnti zi yongyó' tè'. ntæ sòpmi ka' fè ñjò yimbô ka ñgyó' ntæ fè mbâ' Shi na' nè ñgwæk ntæ kæp ndè lo, æ ye læ zi ntæ na' mbe mbi. ²⁰ Ntæ Cyèpó Shi kæ na' shyak mbyæ ship zðk zò lyc'ndzi è mbô, mæ sòpmi kæ na' mæ shi zò. Ndà'ñgõ, zhi na' shyak mbyæ ship zò lyc'ndzi è næ ntswæ nce pðnti zhi na' ncwó'zè lo. ²¹ Mba'a lo, mînti ghòp mæ pì ñgè: "Yò, Kxistò mbe mæ she! Yó, zhi pi mæ shi!" Pæ mbâ' mbhi zhwè zhi mæ ghòp læ.

²² Nækóló, pð Ncwó'shi fîp ghæ pð ñgàghà ñgopghòpshi fîp shi hò'. Ghup shi ghè zhwæ yè i ncyæ pðnti tè' læ, pε næ ghè pð shwishwi nwo mbyæ næ fi pðnti, tæ mbyæ ghup kæ shi

ηκù' mbyə fì' pə ncwò'shi, mè ghup kə fì' mbe ghup. ²³ Mə nə pì lə, pì pop! Mò yè nci ηkximbə nə pì nə ndzòk zwə a wak.

Mba' ηwò Shi nə hò' lə

(Màt 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ Zə ghak ηgyə' shi ntô. Ə zò lyè'ndzi lə, nèp sizə, mənəwò lə mbe ηwak, ²⁵ pə sàk mənəwò zi ncwò'zè ntsə kāmənəp vizə shi, ə pə ηgì' ηghi' yè i ntək kāmənəp lə pə mə ncə' ncə'ə tè' ntə mə ntəpə. ²⁶ Mba'a lə, pu shi njo ηwə Mì ə zhi hò' ntip lwi mə ye zimbə zhi, mə ηgì' pu ghapzə loo zhi. ²⁷ Zhi shi ncā pò Anηghə pi ndəp shi nca'a. Zhi shi nci'zè pònti zhi na' ncwò' ntək ndzi sà ηkwè lə, ntw' ndəp shi nca'a nə ηwě kāmənəp. »

Mbyə lə ntənyə nə ntsə fηgə

(Màt 24.32-36; Luk 21.29-33)

²⁸ Pì lə fyc' nə ntsə fηgə nə nju' nwè yə ηgə. Ntsip pò mbhu me njē mə ntsyē mbu' ntə pò xè swè mə ntəp lə, pì zè zhè ηgō cwəndzi nti mə hò' ²⁹ ndəkndək mbe pì zhyə, cwè pì shi njo kə pə zò zwə ηwà lə, kə pì zhè ηgō ηwə Mì ye mvəzə, ηgə zhi nje mə ntu njəndyə pì. ³⁰ ηkwà' nənì mò mə ghòp mə pì, ntsip yimbō shi ηwà lə, pònti ndè kə shi mbi mə ghùp wək pfizə lə wak mbô. ³¹ Kāmənəp pu shi ncā'a shi ntô, ndà'ηgə pò ghòp zè kə shi na' ntô mbə.

³² Nda' ηgō yò lye' pi yə ηgəlik ndzi^e, sop mi ka' zhə, mbe pə anηghè ntsə kāmənəp, mbe ηwò, ntyə ndu i mə zhè.

Pə mbā' ndzi

(Màt 24.42; 25.13-15; Luk 12.36-38; 19.12-13)

³³ Pə pòp lə! Pì mbā' ndzi. Nəkòlō pə ka' zhè ntsip yò nwè shi ηwà' lə. ³⁴ Ye ncā lə mbā' tà' mbaghà, zhi mə ηge ntəp; lə ntəp ndyə, ηgězə fà' mbi pò zi ηga'a fà'. Ghòp mə mi yè i ncā njəndyə lə ηgə zhi pòp mbyə zì. ³⁵ Pì pòp lə mbyə zi nəkòlō pə ka' zhè ntsip ntəndyə shi hò' lə, ntə mbwendzi, ntə mə ncì ntsū', ntə mə ηkyò'-ηgip ntək nta mbā'a ncwòndzi lə, ³⁶ mbyə nə mbwò ηgə zhi ηwà kə pə mə pipzə e, ncwizə vyə mə pə mə zì. ³⁷ Zhwè mò mə ghòp lə, mò mə ghòp mbi ndzòk vyə wak: Pì pop mbyə zi!»

14

---

^e13.32 Nèp mbyə nə njě cwè ndzi.

Pè ntendyè Shi mè nœenzə mbyəzhwə Yesò

(Màt 26.1-5; Luk 22.1-2; Yoh 11.47,49,53)

¹ Linè Paskà pè Yundà pu à linè taa məke mə pu kà' ma' zhwè yè i nghè ye ŋkwò'c lə tək ni na' mè ncə' lyè' pyə. Pè ntendyè nəkghè pwò' pi pɔ zhè kò Mosè mə ncək məzhè mbà' ghup shi nè lə zhənwè nè ghùp Yesò zhwə e lə. ² Ghùp na' mə ghòp ŋgə: «Ye kà' pwòk ŋgə pèpè ghup i lə ncii linè. Nəkóló, ye shi nək và'à cècii pònti. »

Tà' məzhwi mbi swòk làpzə nshè tswə Yesò

(Màt 26.6-13; Yoh 12.1-8; Luk 7.36-38)

³ Mba' Yesò na' zhè mə Betani ndyè Simòŋ zhi na' ghè ŋka'pàp lə mə ŋkwe zhwə, tà' məzhwi ŋwà pi tà' mbwòk ndək mə pu lə a ləkghè nɔ nè pu mə cye e ŋgə almbāthè . Làpzə nshè na' mbi tək nə i mè pu lə nshè nyènyè naà kə vèèzè nè nœezə. Naà mbō na' ncu ŋke tè'. Zhi pyɔ' tswə ndək nɔzə yə làpzə nshè tswə Yesò. ⁴ Mba'alo, nce pò cècii pònti ghup na' mbi zè' e lə, yakghantswə mə ghòp cècii pup ŋgə:«Nwè kò zhi pəzè làpzə nshè yə mbà'a? ⁵ Pu fə mə shi fi ye mbè nca' ŋkxè v'í, he ŋke mbô mə pò pu kà' ghə sòpzhwə lə!» Ghup ghòp ntuntək məzhwi mbô ncə' tè'. ⁶ Ndà'ŋgə Yesò ghòp mə pup ŋgə:«Pì nək e kwà' mbà'a. Nwè kɔ pì mə hembək e? Zhwə zhi ghè mə mò lə pi kwà' məpwək tè'. ⁷ Nəkóló, pì ndzo a mə pu à ghà'hà mbɔ' ndzək ndyè'ndzi e wak.Pì ghè mbyəghè məpwək mbi cwè pì ŋkwòk lə. Ndà'ŋgə mè nə mò lə, mò kə shi mə pi mə pu pì mbô. ⁸ Zhwə zhi fə ŋkù'nyè mbyəghè lə, zhi ghè. Zhi swòk làpzə nshè nə mò: Zhi ye swòk làpzə nshè nə mò tə pu zi ŋjé e tək fi. ⁹ Ə kwà' nəni mò ŋgòp mbi pì ŋgə: ndzək zè' à wak ntip ŋgwòk yè i pu shi ncù ŋkxì Məpwək ni lə, pu shi sək mbe zhwə yè i zhi ghè lə mbyə nè ŋkxəpzə e.»

Yundà mə ncək mbyə zhi shi nè fi Yesò lə

(Màt 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Yundà Iskaghyɔt, tà' mi cècii pò pɔwəŋkxifà' Yesò pò ncùp pyə mə ghàp, na' ndù ŋge ŋjɔ pɔ ntendyè nəkghè pwò' nə mbyəfi Yesò mbi pup. ¹¹ Ghup na' ŋju' mbà'a nwè pwòk ghup ncə' tè'. Ghup pɔfə e mbyəhe ŋke mbi i. Mba'alo, Yundà mə ncə' mbyə zhi shi fi Yesò kwà' nə ntsip ntì lə.

Yesò ghòp ŋgə pu nèèzè Paskà pò Yuda

(Màt 26.17-19; Luk 22.7-13)

¹² Ye na' mbi nà ndò'mbii lye'ndzi nà ncyà'zè tãa màke kà nca', lye'ndzi pu zhwèzè pwo njìndzwà nà Paskà ló, pwoŋkxifà' Yesò hò' ndzisè e ŋgò: «Ŋgàkghà ncùuzè, ghù mà ncæk ŋgò pò nèzèzè yu zhwètsi Paskà mà hà?» ¹³ Yesò ncàà pwoŋkxifà' pi pò pyè ŋgop mà pup ŋgò: «Pì ye ntwèswòk, pì shi pèpzè màzhè pu tà' mbaghà mà zhi ñà' ntu' nshè. Pì ntap njìp i, ¹⁴ zè' zhi ncu nà i lã, pì ghòp mà ntendyè mbô ŋgò: “Ŋgàkghà ncùuzè mà nzizè ŋgò: Ndyè zè' mà shi ndzè Paskà pi pwoŋkxifà' pè nà i lè mà hà?” ¹⁵ Zhi shi nda'zè vyè tà' myè ndyè tsè mà ndzèk zhwè à wak zè' e. Mbe zè' mbô tè pì shi nèzèzè yò pèpì zhwètsi Paskà nà i ló.» ¹⁶ Pò pwoŋkxifà' pi yè tswèswòk. Ghup ncu zè' e ye ntèp mà mbà' Yesò fè ghòp mà pup lè, ghup nèzèzè zhwètsi Paskà.

Yesò làkzè ndembhu njìp pyè cèncii pwoŋkxifà' pi

(Màt 26.20-25; Luk 22.14; Yoh 13.21-30)

¹⁷ Ye pi mbwèndzi ,Yesò hò' pi pò pwoŋkxifà' pi ncùp pyè mà ghap. ¹⁸ Ntsip ghup na' ncèzè ndèp ŋkwò' zhwètsi mà ŋkwe zhwè ló, Yesò ghòp ŋgò: «Mò mà ghòp mà pi kwà' nani ŋgò tà' mì zhyè mà shi fi ε. *Ə münti mà wò pə i mà mbupzə ŋkwe zhwè ndé lā!*» ¹⁹ Ncì pò pwoŋkxifà' Yesò ŋkximbè, ghup mà ŋgòp mbi i mbe wóló nà zhì ncip ŋgò: «Ə mò ki?» ²⁰ Yesò pà'à mà pup ŋgò: «Ə tà' mì cècii pì, pò ncùp pyè mà ghap yè i mà caa phu i tæk paakak pu à mò ndé ló. ²¹ Ŋwò Mì mà ŋge mà nà mbà' pu na' nè ŋwa'a nà i lè, ndà'ŋgò ndù ntswè mì yè i pu shi ncyè mà nà i tè fi Ŋwò Mì ló! Ye na' mbwòk nà zhi tswè ŋgò pu mbà' ni ndzè e!»

Njòkghònjìp ncæk Yesò pu à pwoŋkxifà' pi

(Màt 26.26-29; Luk 22.15-20; 1Kò 11.23-26)

²² Ntsip ghup na' mà ŋkwe zhwè, Yesò ló taa màke, mi'i mbwènyè nà i, mbyò'zè lè he mà pup ghòp ŋgò: «Pì ko, yè ŋgò mbi ε mbè ni ε.» ²³ Ndu ni ndò tà' ntu' nyu' ndèezè Shi, he mà pup, ghup à wak nyu. ²⁴ Yesò ghòp mà pup ŋgò: «Yò mbe nshèmbak mε, nshèmbak kò yè i shi ncwiizè nà tswè mbyò'yop pònti ló. ²⁵ Mò ghòp mbi pì ŋgò, tè ntu' fè ndé, kà la' pè nu nù' ntop ntsè mbò, tè nè kèp nà lye'ndzi mà shi nù nù' swè ntip Nwò Fò Shi lã.»

Pethò shi ghak ŋgò zhi kà' zhè Yesò

(Màt 26.30-35; Luk 22.33-34; Yoh 13.37-38)

²⁶ Yesò pi pwoŋkxifà' pi na' njùp pè zhùpnshè yè i ntøk ŋwà'nyè zhùpzhwè ló, ndu ŋge

ndèp ñkwòngwi ntsə òlivè. ²⁷ Yesò ghòp mə pup ñgō: «Pì shi ñkxì à wak nyə a shê ndu m̀, nəkɔlɔ ɲwà'nyə Ndɔlɔ ñgòp ñgô:

M̀ shi zhwə ndzə njùp,

ə p̀ ñjìndzwə sak ntà'ntà'. »

²⁸ Yesò pɛ ghòp ñgō: «Ndà'ngō ntsip m̀ shi ndu nə vi lā, m̀ shi ntapmbii pip vyə ɲgàlilyà. » ²⁹ Pethò ghòp mbi i ñgō: «Pə ndzɔk p̀ à wak nyə o shè ñkxì, mə m̀ kə shi lak nyə o ñkxì mbɔ.» ³⁰ Yesò ghòp mbi i ñgô: «Kwà' nəni m̀ mə ghòp mbi ghù, ncə' kwà' mə tsù' lyɛ', ñkyò'ngip shi lə ntɔk zhwə pyə m̀ ghù ghak zhwə nte ñgə ghù kà' zhə a .»

³¹ Nda'a Pethò pɛ ncò'ò ñgop pə ñgō: «Tè m̀ zhi pfi mə pu a ghù lɔ, ñgak! Mba' m̀ lə ghòp ñgō m̀ kà' zhə o! » Ghup à wak mə ghòp m̀ mbâ'a.

Yesò mə nca'zə Shi ɲgètsèmàni

(M̀t 26.36-46; Luk 22.40-46)

³² Yesò pu pɔwɔkxifà' pi na' zhii tə ɲwa nə tà' zə', pu mə zhyɛ zə' e ñgō ɲgètsèmàni. Zhi ghòp mə pɔwɔkxifà' pi ñgô: «Pì ncəzə shi shè m̀ ye ncà'zə Shi.»

³³ Zhi lɔ Pethò, Zhakə ghè Yòhanè. Zhi zə ntɔ' mbyəntsu'u, tip zi m̀ ɲgwènyə, ³⁴ Yesò ghòp mə pup ñgō: «M̀ mə ntsù'u pu zò zɛ lə wak tə ye mə shi shwə a. Pì ncə shè mə kə zi.» ³⁵ Zhi na' ndu mbək pup, na' ɲge səsɔyè, ntəp mvi shi ndèp ntəntu' ñkxè mi, nca'zə Shi ndzisə e mbâ' mbyə zhi ghè tə yɔ ɲgyɔ' lə lə ntɔɔ mbək e lə! ³⁶ Zhi na' mə ñgop ñgō: «Abà, Tyə, ghù ñkù'nyə mbyəghè ndzòk zhwə à wak. ɲa'a yə ntu' ɲgyò' nè ndu mbək m̀ lì! Ndà'ngō kə mə ñgop m̀ ñgō ghù ghə a zhwə yè i m̀ ñkwòk lə mbɔ, ghè a zhwə yə yè i mə ñkwɔ' fə a m̀ tswə o lɔ. » ³⁷ Yesò na' nə pè njip mbək pɔwɔkxifà' pi, ncwizə ghup m̀ ghup mə zi. Zhi ghòp mə Pethò ñgō: «Simòɲ, ghù mə zi! Ghù kà' ghè ntəntak mbyə nè ñjɔk nɪlɔ ntwè o mbè nda' nə tà' nèp? ³⁸ Pì ncə mə kə zi, nca'zə Shi kə ləkzə mbâ' ncyə vyə. Tip zyə mə ncək mbyəghè nwè m̀pɔk ndà'ngɔ ni zhyə lə pi mi ghè ntəntak.» ³⁹ Yesò pɛ ɲge mbe mə nca'zə Shi mbe mə ñgop mə tà'zhwə mbâ' zhi fə njè mə ñgop lɔ. ⁴⁰ Zhi pɛ nə hò' ncwizə ghup m̀ ghup mə zi, nəkɔlɔ nɛlɔ na' ndoo tswə pup. Ghup lə zhə zhwə ghup shi ghòp mə Yesò lə. ⁴¹ Yesò pɛ ɲge, hò' nə ncip nte, ñgop mə pup ñgô:«Pì zhə mə ndzii? Pì zi kwà' m̀pɔk nè xúzə ni shyə! Ncwè yè i pu shi hɛ ɲwɔ M̀ nə mbhu p̀ kəpɔk lɔ vəzə. ⁴² Pì lushì, pepì ye! M̀intì zhi shi fi ɛ lə ɲwà!»

P̀ntì mə ɲgùp Yesò

(M̀t 26.47-56; Luk 22.47-53; Yoh 18.2-11)

⁴³ Mə cwə mbô, mbâ' Yesò na' zhè mə ghopzə lə, Yundà, yè i mə tà' mi cècii pwəŋkxifà' pi pò ncùp pyə mə ghàp lə ŋwà. Zhi na' mbi è pu pòk pònti njip i, mə ghup ncipzə pè nyi ncù ghè pè ntu' zhwi mbhu pup. Mè pə ntendyə nòkghò pwò', pò zhə kò Mosè ghə pò ŋkwə' pò mə ncàà ghùp. ⁴⁴ Yundà, mi zhi na' mə fi Yesò lə, mə zhi na' ye lòkmbii he tà' zì ŋgor mə pup ŋgô: «Miiintì yè i mò shi ntakzə e lə mbe zhi, pì ghùp i; ncimbə zhi kwà' məpwək ndə e ŋge!» ⁴⁵ Ntsip Yundà na' ŋwà lə, zə ŋge mbək Yesò ghòp mbi i ŋgô: «Ghabì!» Mbe ntakzə e. ⁴⁶ Mba'alə, pònti h' njezə mbhu nə Yesò ŋgup i. ⁴⁷ Ndà'ŋgō tà' mi yè i na' mbi shi è, ntsyè zhè nyi ncù ndze tà' ŋgàkghà fà' ntendyə nòkghò pwò' nshə tòkghò e. ⁴⁸ Yesò lə ghòp ŋgor ŋgô: «Pì ε lə pè nyi ncù ghè pè ntu' ntu' zhwi, nè hə' ghup a mə mbâ' mò fə mbi è tà' ncwək lə!» ⁴⁹ Ndzək lye'ndzi à wak mò na' mbi ε mə cècii pì ndyə Shi mə ncùzè ghòp zi, pì lə ghup a. Ndà'ŋgō, ye ntəzə mbâ'a, tə kə zhwə pu ŋwà'à tək ŋwà'nyè Ndōlə lə pəpzə. » ⁵⁰ Mba'alə, ndzək pə pwəŋkxifà' Yesò à wak ŋkxi nək e zə' e. ⁵¹ Tà' ŋwò'ŋkxi səp mə zənyə Yesò, mə zhi ŋkambə nə i pu tà' ŋkəpndzə. Pu ncək mbyəghùp i. ⁵² Ndà'ŋgō zhi nèk ŋkəpndzə shi, sū ndi' kə sòp ndzə nə i.

Yesò mbii myə zə' ncwə'zə ncək pò Yundà

(Mət 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; Yoh 18.12-18)

⁵³ Ghup lə Yesò nè ŋge la' ntendyə nòkghò pwò' ndyə Shi, pò ntendyə nòkghò pwò, pò ŋkwə' pò, ghè pə zhə kò Mosè pi mə ghup nci'zə zə' e lə wak. ⁵⁴ Mè nə Pethò lə, zhi na' mə zənyə Yesò tètè njip, tə ŋwà shwəndyə ŋghə la' ntendyə nòkghò pwò'. Zə' e lə, zhi ncəshi pu pò ŋgàkghà fà' tək mō mə zhwə mō. ⁵⁵ Pè ntendyə nòkghò pwò' ndyə Shi ghə ndzək pə ncwə'zə ncək ndyə Shi lə wak mə ncə' pònti ghup shi nci nwò ntswə Yesò kə ghup ntap ncək tswə e zhwə e lə, ndà'ŋgō wup lə mə njə sòpmi. ⁵⁶ Nəkəlɔ mbyə'yòp pònti na' mə nce ε nwə nə i, zhwə wup na' mə ŋgor lə mə ntəp a zhwəshwə. ⁵⁷ Nce pò na' ndushi nə sək ncwək nə Yesò mə ghòp ŋgō: ⁵⁸ «Pò yù' zhi ghòp ŋgō: "Mò shi sak ndyə Shi yò pònti lə mbhu ŋkwi lə, ə lə lye' nte nə ŋkwi ŋwò kə mbhu sòpmi ni.»» ⁵⁹ Mbè tètè mbâ' ghùp na' mə ŋgor mba'alə, ghòp zup mə ntəpzə a mə zhwəshwə. ⁶⁰ Mba'alə, ntendyə nòkghò pwò' ndyə Shi ndushi cècii ŋgwək, ndzisə Yesò ŋgô: «Ghù ka' mə mbəzə sòpzhwə? Ghù kà' mə ŋgor sòpzhwə nə ndzək ghòp pò zò lə mə ŋgor nə ghù lə ? » ⁶¹ Ndà'ŋgō Yesò lə ghop sòpzhwə, zhi lə pəzə sòpzhwə. Fò ntendyə nòkghò pwò' ndyə Shi mbe ndzisə e ŋgô:«Ghù mbe Kxistò, ŋwò Shi yè i pò ŋgapzə è lə?» ⁶² Yesò pəzə mbi i ŋgō: «Ə kwà' mò! Pì shi yə ŋwò Mì mə zhi ncə nə sà phu ləp Shi yè i ghè ŋgi' ŋghə lə, ə zhi mə h' cècii lwi kààmənəp.» ⁶³ Mba'alə ntendyə nòkghò pwò' ndyə Shi zə xaazə

ndzə nə i ɲgop ɲgɔ: « Pɔ̄ ka' pɛ ghə mbyəcək tɑ' ɲkwintɑɲ. ⁶⁴ Pɪ yu' zhi ncè Shi. Pɪ ɲkwàkzə zhyə ɲgə kɔ? » Ghup à wak ntap ncàk tswə e ghòp ɲgɔ ye pwòk ɲgɔ pu zhwə e. ⁶⁵ Nce pɔ̄ ntɔ' mbyə ntoozə ntsuntsu nə i, ndò zhwə ɲkambə shə Yesò, sùzə ɲkwɔ'ɔ̄ nə i mə ghop mbi i ɲgə: «Ntyə mì yè i sùzə ɲkwɔ'ɔ̄ ni ghù mbâ' ghù mbe ɲgàkgahà ɲgopghòpshi lə!» Pɔ̄ suzhì nə lə Yesò mə ndzɛzə mbhu nə ntək mi.

Pethò ghòp ɲgə zhi kà' zhə Yesò

(Mət 26.69-75; Luk 22.56-62; Yoh 18.17, 25-27)

⁶⁶ Mba' Pethò na' zhə mə zhwəndyə zə' e tək tù lə, tà' ɲgàkgahàfà' ntendyə nòkghò pwò' yì məzhwi ɲwà, ⁶⁷ ɲjə Pethò mə zhi mə zhwə mō, ləkzə e ɲgop mbi i ɲgə: «Mbè ghù, ghù fə mbi pu Yesò, mbaghà yì Nazahet! » ⁶⁸ Ndà'ɲgɔ zhi ghàk, ɲgop ɲgɔ: «[ɲgak! Mò ka' zhə! Mò kà' mə ɲju' zhwə yè i ghù mə ghòp lə! » Ndu ɲge shwəɲka' ncə [Tà' ɲkyɔ'ɲgip tək]. ⁶⁹ ɲgàkgahàfà' məzhwi mbō pɛ ɲjə Pethò mbe mə ghòp mə pòntì ghup na' mbi shi ε ɲgə «Ntəmbaghà yò mbe tà' mì zhùp!» ⁷⁰ Ndà'ɲgɔ Pethò pè ɲgak. Nə ghəpzə, pòntì ghup na' mbi shi è mbe ɲgop mə Pethò ɲgə: «Kwà' nənì ghù mbe kwà' mì zhùp, nəkəlɔ̄ ghù mbe yì ɲgàlilyà.» ⁷¹ Ndà'ɲgɔ Pethò kòfə tè nyu ɲghə vi nə i ɲgə: «Mò kà' zhə mbaghà pì mə ɲgop lə!» ⁷² Kyɔ'ɲgip zə ntək mə cwə o cwə o nə mbeezə ncip. Pethò kipzə ghòp yè i Yesò na' ɲgop mbi i lə ɲgɔ: «Kyɔ'ɲgip shi nə tək ncip mbyə mə ghù ghòp nə ncip nte ɲgɔ ghù kà' zhə a.» Zhi zə ntəp mənɲgɪ'; zhi ncwè.

15

Yesò mbii Pìlatò

(Mət 27.1-2, 11-26; Luk 23.1-5, 13-25; Yoh 18.28—19.16)

¹ Ndzi na' ncə tè ndō, pè ntendyə nòkghò pwò' ndyə Shi nci'zə pu pè ɲkwò' pò, pè zhə kò mosè ghə ndzək pè ncwə'zə ncàk ndyə Shi lə wak. Ghup na' ghə pu ɲkwi i ndò e nə ɲge mbii ɲgopna' Pìlatò. ² Pìlatò ndzisə e ɲgɔ: «Ghù pi ε fɔ̄ pò Yundà?» Yesò pà'à mbi i ɲgɔ: «Ghù mə ɲgòp.» ³ Pè ntendyə nòkghò pwò' na' mbhuzə Yesò nə mbyə'yop zwə tè'. ⁴ Pìlatò pɛ ndzisə Yesò ɲgə: «Ghù kà' mə mbəzə sòpzhwə? Yu' ndzək zwə pu mə ɲgop nə ghù lə!» ⁵ Ndà'ɲgɔ Yesò lə pè ghop sòpzhwə, tè nwə shyə Pìlatò.

⁶ Ye na' mbi nə ndzək ncyàkzə lə wak, Pìlatò mə nək tà' ɲgàkgahà cak yè i pòntì na' mə ncək lə mbi pup. ⁷ Nə ntsip mbô, tà' mbaghà pu mə shyə e ɲgə Bəghabasì pi ndyə cak pu su pi mə ghup zhwə mì ntsip ncu'zə na' mbi ntip ɲgwòk lə. ⁸ Pòntì njopyop kwò'

zhwê Pilatò mæ ndzisæ e ηgæ zhi ghè mbâ'lye næ mbâ' zhi fê ηghæ mæ pup næ ndzək ηgù'ndzi à wak læ lɔ. ⁹ Pilatò pèèzè mæ pup ηgê: «Pì mæ ncæk ηgɔ mò næk fì pò Yundà mæ pì? » ¹⁰ Zhi na' mæ ηgop mbâ'a nækɔlɔ zhi na' zhæ ηgæ ntswæ zhup na' mæ ηkwa'ɔ næ i tæ ghup lè e nè h'è he e mbi i. ¹¹ Ndà'ηgɔ, pɔ ntëndyæ nəkghè pwa' na' mæ ncæzæ pònti mbyəghòp ηgɔ: «Næk Baghabasi mæ pò! » ¹² Pilatò pɛ ndɔ ghòp ηgop ηgɔ: « Mò shi ghæ mæ mbâ'lye næ yɔ mi pì mæ shyε ηgɔ fì pɔ Yundà læ?» ¹³ Ghup pè næ pæzæ mæ ntək ntεε tsæ ηgê: «Cwè e tsæ faktà'mbhu! » ¹⁴ Pilatò ghop mæ pup ηgê: «Kò yè i ghè ye læ pwək ɔ?» Ndà'ηgɔ ghup mæ ntək mæ ncæ' ntě ntsæ ηgê: «Cwè e ntswe è ntsæ fak nta'mbhu! » ¹⁵ Pilatò læ ncæ' mbyə' xúzæ ntswæ zhup, næ' Bahabasi. Ghæ pu ncwɔ Yesò ηkwa' mæpwək, zhi næk e mæ pup æ ghup ye ncwε è tsæ faknta'mbhu,

Pè suzhì mæ ηghû Yesò

(Mæt 27.27-31; Yoh 19.2-3)

¹⁶ Pè suzhì sa'ηgwək na' ndò Yesò ncù shwəndyæ ηghæ zè' pu ncwɔ'zæ pònti ni læ, mæ pæ suzhì læ wak nci'zæ zè' e. ¹⁷ Ghup læ ma' tà' ndzê pæk næ i mbe mbâ' ncyò' njwək nci ntswæ e. ¹⁸ Ghup lè e, ηgop mbi i ηgê: «Pò mæ nca'zæ o Fò pò Yundà!» ¹⁹ Ghup lɔ ηka' sèsæ' næ nzè tswæ Yesò, ntoozæ ntsuntsu næ i, nci ntəntu' ηkxè mup shi, mbaa ni zhup ncæ' tεε shi mbii zhi mæ mbâ' wup mæ ηgapzè e lɔ. ²⁰ Ntsip ghup na' ncəkzæ ncè e kwà' mæpwək læ, ntsyε pæk ndzæ læ næ i, ma' ηkwa' pɔ ndzè zi næ i. Ndɔ e ntəp ηge mbyəncwè e tsæ fæknta'mbhu.

Pu ncwè Yesò tsæ fæknta'mbhu

(Mæt 27.33-44; Luk 23.36-43; Yoh 19.16-24)

²¹ Wup na' ηgùp Simòη yè i Sighèn, tε Àlèzandhà pu Ghùfi, zhi mæ fæ mæ ηgwi, ηke tsæ nta'mbhu nci tswæ e næ nje e ηjip Yesò. ²² Ghup lɔ Yesò næ ηge næ tà' zè' pu shyε ηgɔ, ηgɔlηgotà ye mæ nda'zæ ηgæ zè' kak tswæ ²³ Ghup ncæk mbyəhe nyù' mæ pu vèèzè pu à tà' zhwæ pu mæ ncyε e ηgɔ mighè mbi i, ndà'ηgɔ Yesò ghak. ²⁴ Ghup næ miüzè ncwè Yesò tsæ fæknta'mbhu. Wup tap tək nè ηgezæ ndzæ zi mbyə nè njè zè' tà' mi shi ghè lɔ. ²⁵ Ye na' pi læ næ nèp vi'i ncwəndzi tæ ghup na' ncwè Yesò tsæ fæknta'mbhu. ²⁶ Pu na' ηwà'à zhwæ yì na' ηghè tæ pu zhwæ e lɔ ηgɔ: « Fò pè Yundà.» ²⁷ Ghup na' pɛ ncwè pɔ ncwək mbæk Yesò pæ pyæ. Tà' e næ sà phu i yè lèp, ηwɔ'ɔ næ sà phu i yə ηkwìp. Mbe wólɔ pi ε mæ næ zhì fæknta'mbhu. ²⁸ [Ye na' ntɔzæ mbâ'a tæ zhwæ pu na' ηwà'à næ ηkàkghà ηwà'nyè Ndɔlɔ lɔ pèpzè. Pu na' ηwà'à tək næ i ηgê: «Pu ye e ηkàkghà pè ncwək.»] ²⁹ Pònti ghup

na' mæ ntɔ zə 'e læ na' mæ nceɛzə e, nə' twə zhup mæ ghop ɲgɔ: «Yee! Wù yè i ghù na' ɲgòp ɲgɔ ghù ɲkù' mbyə sàk ndyə Shi mbe ndɔ ndyɛ' nte nə ɲkwi lɔ! ³⁰ Ndè læ zò yù ntswə ni fi' tsə faknta'mbhu! » ³¹ Mə mbâ'a, pè ntëndyə nòkghò pwɔ' ndyə Shi pu pè zhə kò Mosè mæ ɲghu i cècii pup ɲgɔ:«Zhi kà' zò nce pò? Zhi zò zhi tswə ni lâ! ³² Kə Kxistò, Fò pò Ísghayel, fi' tsə fàknta'mbhu ndɛ, kə pɔ yô yɔ mbe nje ntswə nə i! » Mbe nce pò pu na' ncwè ghup tsə fàknta'mbhu pu à Yesò læ mæ nce e.

Yesò pfi tsə fàknta'mbhu

(Màt 27.45-56; Luk 23.44-49; Yoh 19.28-30)

³³ Yə na' mbi mɛ moci kù' , ndzi si ndèp shi ca'a là wak, tɛ nè ɲwà nə nèp nte mbwendzi. ³⁴ Ye læ ɲwà nə nèp nte mbwendzi Yesò ghòp tɛɛ tsə ɲgɔ:«Eloyi, Eloyi, Lama sabaktani?» Ye mæ ndà'zə ɲgɔ:«Shi è, Shi è nwò kə ghù wa' a? » ³⁵ Nce pò ghup na' mbi shi ɛ, yu' mæ ɲgop ɲgɔ:«Pì na' nju'! Zhi mæ ncyɛ ɲgàkghà ɲgòp ghòp Shi Elye! » ³⁶ Tà' miiintì ɲkxindi ndɔ tà' zhwə pu ncyɛ ɲgɔ èpɔɲzhè lɔ nù' tək tà' nyù', su tswə ɲkà' səsə' ne mbi Yesò ɲgə zhi nwək, mæ ɲgop ɲgɔ:«Pì ntsi! Pɛpì yɔ tə mbyə Elye shi hɔ' fi' i zhi tsə faknta'mbhu lɔ! » ³⁷ Ndà'ɲgɔ Yesò tək ntəntak, pfi. ³⁸ Myə kàpndzə yè i mbi ndyə Shi ɛ xà ɲkap mbyə, tɛ nə ntɔ' ntsə ɲwà shi ³⁹ Fò pò suzhì Ghomà zhi na' mbi mæ zhi ntsi mbii Yesò læ, yɔ mbâ' zhi pfi læ ghòp ɲgɔ:«Kwà' nəni, mbaghà yɔ na' mbi ɛ kwà' ɲwɔ Shi! » ⁴⁰ Mbe pò nce pòzhwi na' mbi shi mɛ ghup ntsi zə' səsyə mæ ndɔ'zə. cècii pup, na' mbi Màlye yè i Maɲndàlà, Màlye mɛ Jose pu à Zhakə yè i ɲkxyɔ'ò, ghə Salomè, ⁴¹ yè i ghup na' zhi ɲjip Yesò pɛ mæ fà' mbi i ntsip zhi na' pi ɲgalilyà læ, ghə mbyɔ'yop pòzhwi yè i ghup na' mbupzə ɲkwɔ' Yèhosalèm lɔ.

Yosyèp yè i Ahimatè ntsək Yesò

(Màt 27.57-61; Luk 23.50-56; Yoh 19.38-42)

⁴² Ndzi na' ncə tɛ si, mbi mbâ'a lyɛ' pu nèzə zwə lyɛ'zhè lɔ, ye mæ nda'zə ɲgɔ lyɛ'ndzi yè i ndɔ lyɛ'zhè pò Yundà læ, ⁴³ Yosyèp yè i tswəswək Ahimatè yè i mbi tà' mi ɲghə cècii kəp pè ncwɔ'zə ncək læ hɔ'. Mbe zhi mæ mbip zhi lɔ Nwɔ Fò Shi. Zhi lɔ sè tip nè ɲge ndzisə fə Yesò mæ Pìlatò! ⁴⁴ Nwɔ zhyə Pìlatò ɲgə zhi yu' ɲgə Yesò à ye pfi. Zhi ntəp pu ncyè fə suzhì pè Ghomà. Zhi zizə e ɲgɔ:«Ye yè ghəpɔ mbâ' Yesò pfi læ?» ⁴⁵ Ntsip Pìlatò na' nju' zhwə yè i fò pè suzhì Ghomà na mbâ'a mbi i læ, mbhi mbi Yosyèp ɲgə zhi lɔ fə Yesò. ⁴⁶ Yosyèp yu' tà' myə ɲkapndzə fəntap, fi' i fə e tsə faknta'mbhu, mbhuzə fə Yesò ntək yɔ ɲkapzə a njè e ntək fi pu na' ntsu ntək lə'ghè læ. Miizə ndzisə ɲgə pu zəkzə tà'

myə ləkghò nə njəkghə shwə fi. ⁴⁷ Màyə yə i Məṅndàlà ghə Màyə mè Yosè na' tsi mə njə zə' pu ye Yesò nə i lā.

16

Pòzhwi mə ṅgè tswəfi

(Mət 28.1-8; Luk 24.1-11; Yoh 20.1)

¹ Ncwə lyə'zhè pè Yundà na' ntō lə, Màyə yì Məṅndàlà, Màyə mē Zhakə, ghə Salomè ghup yu làpsə ṅwe mbyə nə njwə' fə Yesò. ² Nə mbii lyə'ndi nə ṅgèndzi pè Yundà, ghup na' ntəp kwà' ncwōndzi mè nəp zhə tə mə sa'. ³ Ghup na' mə ṅgop cècii pup ṅgō: « Wə mə shi zəkzə ləkghò mbi pəpì shwə fi? » ⁴ Ghup na' mbə'ə ni mup njə mə pu zəkzə ləkghò; ləkghò mbə na' mbi mè ye ghu' tē'. ⁵ Ghup na' ncə tē ncu tək fi, njə à tà' ṅgwəṅkxi sèp mè zhi cəshi nə pà ləp pu à syètù fetap ndzə nə i, ghup pwo tē' tē'. ⁶ Ndà'ṅgō mī mbə ghòp mbi pup ṅgō: « Pì mbà' mbə. Pì mə ncək Yesò yì Nazaghèt, yì pu ncyə'w tsə fàknta'mbhu lə: zhi yā zhìbè zi nə vi. Pì ləkzə zə' pu na' nəkghò zhi nə i lə njə, zhi kə zhə shi è mbə. ⁷ Ndà'ṅgō pì ye ṅgop mbi pwcəṅkxi fà' pi mbè mə Pethò ṅgə : “ Yesò yā tap mbii nə pì ṅge ṅgàlilyà. Ə zə' mbō yì pì shi yə e ni lə, mbà' zhi na' ṅgòp mbi pì lə. ” » ⁸ Ghup na' ntəp ṅkxinji ṅge tē zə' səsýə nə fi, nwə na' ncyə ghup tə ghup mə sək. Ghup na' kə nə mbe ṅgòp sòpzhwə mbi miìntì nəkólò ghup na' mə mbwə.

Yesò zhimbə nə vi nda'zə ni i mbi pòntì

⁹ Mba' Yesò zhimbə nə vi findzi mbii lyə'ndzi nə ṅgèndzi pè Yundà lə, njé lə mbii nda'zə ni i mbii Màyə yì Məṅndàlà, yə i zhi na' ntsyē zhwòṅnyə kəpwək nə i sòpmbýə lə. ¹⁰ Zhi na' ṅge mbyəncù ye mbi pòntì wup na' zhiizə pu à Yesò lə, zhə ṅgə ghup na' zhè mə ntíp vi, zhə mə ncwə. ¹¹ Ndà'ṅgō cwə ghup na' nju' ṅgō Màyə yə e, ṅgō zhi ntsə ntì lə ghup lə phi mbə. ¹² Ghup na' miizə mbà'a, zhi mbe mbək cìk nda'zə ni i mbi pò pyə cècii pup nə cwə ghup na' mə ṅge mè la' lā. ¹³ Mbe pə pə a na' mbenjìp sək nce pò; mbè ghup zhup na' kə phi ghup. ¹⁴ Ntəp ni, zhi mbè nda'zə ni i mbi pwcəṅkwi fà' zi ncùp ncək mè ghap mə ghup ncəshi mə ndzi ncək. Zhi ghopzə ghup nə mbà' ghup na' kə ghə phintswə mè mbe tip zup sè lə, nəkólò ghup na' kə phi zhwə yə i pòntì ghup na' njə e mè zhi zhimbə nə vi lā na' mə ṅgop lā. ¹⁵ Ndu mbà' a zhi ghòp mbi pup ṅgō: « Pì ye ntək ndzək ṅgwək lə wak ncwi'zə ṅkxi Məpwək mbi ndzək pòntì lə wak. ¹⁶ Miìntì yì shi phi ε lā, ə mbe phi mbyə ṅkxunshə lə shi ghə zò, kə miìntì yì kà' phi ε lə, kə pu tap ncək

tswə e. ¹⁷ Yɔ pè zì yè i shi mə ncàà pòntì ghup ghè phintswə lə mbe: ghup shi mə yòk pè zhwònyè kəpwək nə zə zε, ə mbe mə ghòp pè ghòp swə, ¹⁸ ghup shi ηwe nyu pu mbhu mup, mbyê ghup zə mə mbe cìp, mə ye kə ηghè sòpzhwə nə pup mbɔ. Ghup shi mə ye mbhu mup nə pə ghakghà wò, kə ghup yàkghàzə.» ¹⁹ Cyèpò Yesò na' miizè mbyəghopzè pu à ghup mbâ'a, Shi ηkwɔ'ɔ zhi kààmənèp nje e nə wək lèp e. ²⁰ Mə nə pwəηkxifà' zi lɔ, ghup na' ηgè ndzòk zè' à wak ncwi'zə ηkxi məpwək, Cyèpò na' mə ncyəzə nə pup fà', zhi mə ηghè pè zì shwizhwi nwè mbyě nè nda'zè ηgɔ ghòp zup na' fə a mbi Shi.